

Daltonschool

Rhenen

Dalton(werk)boek

Voorwoord

Dit is het Dalton(werk)boek van de openbare Daltonschool Elst.

In dit Dalton(werk)boek staat beschreven hoe ons team het Daltononderwijs invulling geeft in de dagelijkse praktijk. Het document is een naslagwerk en borgingsdocument met daarin de meest voorkomende Daltonafspraken. Op deze manier willen we uniform kunnen werken en de afspraken gewaarborgd houden binnen de school.

Ons Dalton(werk)boek moet dienen als een 'levend' document waarin telkens opnieuw inhoud worden vernieuwd, aangepast, aangevuld en aangescherpt, want basisonderwijs en zeker Daltononderwijs is dynamisch en altijd in ontwikkeling.

Dit document is bestemd voor personen en instanties die zich op de hoogte willen stellen van ons Daltononderwijs:

- (nieuwe) leerkrachten, onderwijsassistenten, invalleerkrachten en stagiaires en pedagogisch medewerkers
- de MR-leden
- (nieuwe) ouders en verzorgers van de leerlingen van onze school
- het schoolbestuur
- de onderwijsinspectie
- visiteurs van de Nederlandse Dalton Vereniging
- andere (Dalton) basisscholen

1. Inleiding	1
1.1 Visie van Daltonschool Rhenen-Elst	1
1.2 Visie van de Nederlandse Dalton Vereniging	1
1.3 Lef	2
1.4. Kernwaarden	4
1.4.1 Kernwaarde zelfstandigheid	4
1.4.2 Kernwaarde samenwerken	5
1.4.3. Kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid	5
1.4.4 Kernwaarde reflectie	5
1.4.5 Kernwaarde effectiviteit / doelmatigheid	6
2 Kernwaarden: leerlijnen en einddoelen.	6
2.1. Vrijheid en verantwoordelijkheid	6
2.2. Zelfstandigheid	7
2.3. Samenwerking	8
2.4. Reflectie	9
3. Leerkrachtcompetenties	10
3.1 Vrijheid & verantwoordelijkheid	10
3.2 Zelfstandigheid	11
3.3 Samenwerken	12
3.4 Reflectie	13
3.5 Kernwaarde Effectiviteit	15
4. Daltononderwijs op Daltonschool Rhenen	16
4.1. Symbolen en handelingswijzers	16
4.1.1. Dagkleuren	16
4.1.2. Weektaak	17
Werkwijze en leerlijn	17
4.1.3. Dagplanning	18
4.1.4. Uitgestelde aandacht	18
4.1.6. Stoplicht	19
4.1.7. Gangpassen	20
4.2. De hele dag Dalton	20
4.2.1. Dagplanning	20
4.2.3. Ik-doelen	21
4.3. Instructie en de taak	22
4.3.1. Expliciete Directe Instructie (EDI)	22
4.3.2. Verschillende onderwijsbehoeften	23
4.3.3. Leerlingprofielen	24
4.3.4. Keuzewerk	25
25	
4.3.5. Zelf nakijken	27
4.3.6. Attent op talent	27
4.4. Manieren van werken	27
4.4.1. Zelfstandig werken	28
4.4.2. Samenwerken	28
4.4.2.1. Maatjes	30
4.4.2.2. Coöperatieve werkvormen	31
4.4.2.3. Groep doorbrekend (samen) werken	31

4.5. Werkplekken	31
4.5.1. Klaslokaal	32
4.6. Reflectie en rapportage	32
4.6.2. Kind-oudergesprekken	33
5 Informatie	35
5.1. Nieuwe ouders	35
5.2. Schoolplan	35
5.3. Schoolgids	35
5.4. Nieuwsbrief	35
5.5. Website	35
6. Leerlingenraad	35
6.1 Wat zijn de taken en bevoegdheden van de leerlingenraad?	35
6.2 Hoe worden deze leerlingen gekozen?	36
6.3 Verloop van de vergaderingen en wie is erbij?	36
6.4 Functie van de leerlingenraad	36
7. Daltononderwijs in ontwikkeling op Daltonschool Rhenen-Elst	36
7.1. Daltonleerkracht	36
7.2. Daltoncoördinator	37
7.3. Borging	38
7.4 Voortgang en aanbevelingen visitatie	38
7.5 Dalton ontwikkelplan (DOP) en meerjarenplanning	39
7.5.1 DOP	39
7.5.2 Meerjarenplanning	42

1. Inleiding

Totstandkoming van ons Daltonboek.

Dit Daltonboek is een werkdocument. Elk schooljaar neemt de Daltoncoördinator met het team het boek door om te kijken of we nog op deze manier werken. Zo niet passen we dit document aan of overleggen hoe de aanpassingen binnen de bestaande werkwijzen in het team passen.

Nieuwe leerkrachten en stagiaires krijgen bij de start dit Daltonboek, zodat zij weten hoe er op onze school gewerkt wordt.

Door middel van klassenbezoeken van de Daltoncoördinator wordt bekeken of alle leerkrachten volgens de gemaakte afspraken werken.

Op Daltonschoon Rhenen/ Elst zijn er 4 nieuwe leerkrachten in dienst gekomen. Zij volgen nu allen de Daltonopleiding.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de laatste Daltonvisitatie zijn de midden- en bovenbouwgroepen gaan werken met leerlingprofielen. Ook laten wij de leerlingen nu meer verwoorden wat ons Daltononderwijs inhoudt.

Daarnaast heeft een bezoek van de inspectie in Elst met het daaruit vloeiende rapport een grote impact gehad op het onderwijs op beide scholen. Er is veel aandacht besteed aan het verbeteren van de opbrengsten. Het onderwijs is flink op de schop gegaan. Zo werden o.a. analyse van resultaten, instructie d.m.v. het EDI-model en coöperatieve werkvormen ingevoerd. We zijn meer vanuit doelen gaan werken en lesgeven. Er is voor rekenen een didactisch plan gemaakt, zodat we de rekendoelen op het juiste niveau aan leerlingen kunnen aanbieden.

1.1 Visie van Daltonschoon Rhenen-Elst

Daltonschoon Rhenen-Elst is een openbare Daltonschoon, waarbinnen alle kinderen, ouders, leerkrachten en andere betrokkenen samenwerken aan goed Daltononderwijs in een veilige omgeving. Op onze schoon is iedereen welkom.

We leren kinderen samenwerken, elkaar respecteren en accepteren. We werken aan zelfstandigheid. Kinderen kunnen daardoor een actieve onderzoekende houding verkrijgen, waardoor ze later zich kunnen ontwikkelen tot zelfbewuste kritische mensen. We geven kinderen keuzevrijheid. Kinderen mogen kiezen en mogen zich verder ontwikkelen op gebieden waar hun interesses/creativiteit ligt. Kinderen werken aan een taak op maat, waarbij zij zelf mogen kiezen in welk tempo, waar en op welk tijdstip zij dit maken. Kinderen op onze schoon leren reflecteren op eigen handelen, maar leren ook kritisch te kijken naar de wereld om zich heen.

Wij vinden dat we kinderen moreel en cultureel moeten vormen. Kinderen worden gestimuleerd om zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk te zijn. Daarbij spelen ouders een belangrijke rol. Ouders worden in onze schoon betrokken bij de ontwikkelingen, die gaande zijn in de schoon. De leerkrachten, het kind en de ouders werken daarbij samen.

De ontwikkeling van het kind staat centraal. Zij moeten zich voorbereiden op het leven, werken en samenleven in de huidige maatschappij.

Korter verwoord in onze missie:

“Samen leren voor de toekomst”.

1.2 Visie van de Nederlandse Dalton Vereniging

De visie

‘De opbrengst, dat ben ik’

- Het Daltononderwijs geeft inhoud aan een brede vorming waarbij intellectuele- en creatieve groei in evenwicht zijn met sociale en persoonlijke groei. Een leerling wordt uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen.
- Het Daltononderwijs biedt daartoe een leef- en leeromgeving waar leerlingen worden uitgedaagd zich te ontwikkelen tot mensen zonder vrees met een kritische en democratische grondhouding.

- Het Daltononderwijs wil een wezenlijke bijdrage leveren aan haar leerlingen om hen in staat te stellen te kunnen functioneren in een complexe samenleving door ondernemend en zelfverantwoordelijk te zijn in het leven, in het werken en in het samenleven.

De missie

'Daltononderwijs is iedere leerling gegund'

- Daltononderwijs staat voor een brede vorming (zowel cognitief, cultureel, sportief en sociaal-emotioneel) die bijdraagt aan een sterke persoonsontwikkeling.
- Daltononderwijs is adaptief onderwijs dat leerlingen past en uitnodigt om op basis van (zelf)vertrouwen uitdagingen aan te gaan om zich verder te ontwikkelen.
- Het kritisch onderzoekend benaderen van moderne ontwikkelingen en inzichten is op een Daltonschool vanzelfsprekend. Daarmee gaat het Daltononderwijs voortdurend met zijn tijd mee, zonder de doelmatigheid van onderwijs en de inbreng van een ondernemende leerling uit het oog te verliezen.

Het doel

'The fearless human being'

- Het Daltononderwijs stelt zich ten doel om het onderwijs efficiënter in te richten door de kerndoelen met betrekking tot de leerinhouden van het onderwijs af te stemmen op de behoeften, interesses en competenties van leerlingen.
- Een Daltonleerkracht leidt dit leerproces waar het nodig is en begeleidt het waar dat kan. Hij of zij stelt zich ten doel om het zelf werken en het met elkaar werken van leerlingen in een veilig pedagogisch klimaat te bevorderen door hen daartoe de ruimte te geven.
- Een Daltonleerling stelt zich ten doel om op een ondernemende en onbevreesde wijze zich kennis en vaardigheden eigen te maken.

1.3

Lef

We proberen het Daltononderwijs zo in te richten dat ieder individueel kind op Daltonschool Rhenen- Elst zich ontplooit tot een mens met lef!

Leven met elkaar (socialisatie)

In het kader van 'leven met elkaar' leren we de kinderen oog te hebben voor onderlinge verschillen en overeenkomsten, deze te begrijpen en er vervolgens gebruik van te maken daar waar dat mogelijk is. Hier besteden we onder andere aandacht aan tijdens onze lessen van Kwink. Hierin wordt o.a. geleerd dat je weet wat je wilt, opkomen voor jezelf of een ander, communicatief zijn, inleven in een ander, onderhandelen, vrienden maken, contact maken.

We werken aan het accepteren en waarderen van onderlinge verschillen en overeenkomsten.

Eigenaarschap (personificatie)

"Eigenaarschap houdt in dat een leerling zich eigenaar voelt van zijn eigen werk. De leerling wil de stof leren omdat hij het nut ervan inziet. De wat oudere leerling wil bijvoorbeeld iets leren omdat het verband houdt met zijn toekomstplannen. Jongere kinderen vinden de stof vaak vanuit zichzelf al interessant: ze willen de wereld snappen of ze willen iets zelf kunnen. Niet alle kinderen hebben die nieuwsgierigheid van nature, maar als ze dat wél hebben, moet de school het blijven prikkelen. Voor leerlingen die minder leergierig zijn, is het belangrijk dat de docent zoekt naar triggers om toch een gevoel van eigenaarschap te laten ontstaan.

Een onderzoekende houding moet hiervoor gestimuleerd worden.

(Markusse, et al., 2014).

Een bijzondere vorm van eigenaarschap is het gedeelde eigenaarschap. Dit houdt in dat meerdere personen zich eigenaar voelen van één taak. Dat betekent dat zij kunnen samenwerken en

gedeelde verantwoordelijkheid voelen voor het eindresultaat. Vertrouwen in elkaar is daarbij essentieel (KPC groep, 2010).

Onder eigenaarschap verstaan wij verder dat het kind zich verantwoordelijk voelt voor het doel waaraan gewerkt wordt en de verantwoordelijkheid neemt om dit doel te halen. Een kind kan alleen eigenaar zijn over de eigen ontwikkeling als het geleerd heeft systematisch te reflecteren op het eigen werk en naar aanleiding daarvan ook eigen leerdoelen kan formuleren. Wij streven ernaar om een goede balans te vinden tussen de instructies van de basisvakken (taal, lezen en rekenen) en zelfstandig werken. In deze tijd werken de leerlingen aan hun eigen leerdoelen en worden de basisvakken toegepast in een betekenisvolle situatie.

Focus op ontwikkeling (kwalificatie)

We besteden op school aandacht aan de volgende ontwikkelingsgebieden:

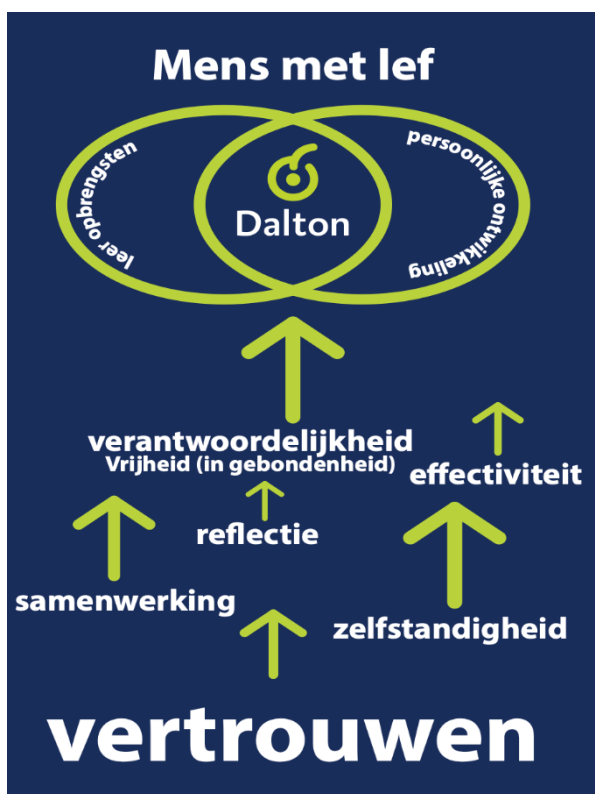
fysieke en motorische ontwikkeling: dit is de lichamelijke groei en de ontwikkeling van de motoriek;

de cognitieve ontwikkeling: dit is de ontwikkeling van het denken, de creativiteit, de waarneming en de fantasie;

de psychosociale ontwikkeling: dit is de ontwikkeling in relatie tot de sociale omgeving;

de morele ontwikkeling: dit is de ontwikkeling van het onderscheid tussen goed en kwaad.

Uiteraard voldoen wij in ons aanbod aan de door de overheid verplicht gestelde kerndoelen, zoals die te vinden zijn op de site van het SLO.

Zodra een kind aangemeld wordt op Daltonschool Rhenen- Elst wordt er begonnen met het vaststellen van zijn/haar niveau door middel van gesprekken met ouders en een (warme) overdracht met de peuterspeelzaal of de vorige school. Van daaruit start onze focus op ontwikkeling, waarbij we de hiervoor beschreven ontwikkelingsgebieden in ogenschouw nemen. Binnen de mogelijkheden van onze school krijgt elk kind een zo passend mogelijk aanbod. Wij hechten hierbij veel waarde aan de afstemming tussen ouders, school en kind. Hierdoor doet het kind succeservaringen op en leert het met plezier. Ook groeit hierdoor het zelfvertrouwen en leert het kind dat het competent is. Kortom: de eigenwaarde wordt ontwikkeld. Het kind wordt een kind met LEF!

1.4. Kernwaarden

Om het Daltononderwijs gestalte te geven, wordt er uitgegaan van de 5 kernwaarden:

zelfstandigheid

samenwerken

vrijheid en verantwoordelijkheid

reflectie

effectiviteit / doelmatigheid

De kernwaarden helpen het onderwijs op Daltonschool Rhenen-Elst te richten op leren voor het leven door goed onderwijs. We richten ons zowel op socialisatie als personificatie en kwalificatie. Socialisatie is een proces waarin kinderen kennis nemen en deel uitmaken van tradities en praktijken. De centrale vraag daarbij is: 'Hoe verhoud ik mij tot de maatschappij?' De kinderen leren elkaars verschillen en overeenkomsten herkennen en benutten, waardoor er gewerkt wordt aan veiligheid, solidariteit, respect en tolerantie. Op die manier leren ze hun plek in de maatschappij en die van anderen te waarderen en in te zetten.

Personificatie is een proces van individualisering van de leerling. Het kind moet uiteindelijk in staat zijn om autonoom tot een beslissing te komen. Dit vraagt doorzettingsvermogen en leidt tot trots zijn op wie je bent en wat je bereikt. Het uiteindelijk durven uitdragen waar je voor staat vereist zelfkennis die in de loop der jaren ontwikkeld wordt.

Kwalificatie is het verwerven van kennis, vaardigheden en houdingen die mensen in staat stellen iets te doen, op een bepaalde manier te handelen. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan schoolse vaardigheden zoals taal, lezen, rekenen en kennis van de wereld, maar ook bijvoorbeeld aan betekenisvol leren, leren doorzetten, probleemoplossend denken en het maken van eigen keuzes.

De 'inhoud' van de kernwaarden wordt in dit Daltonboek beschreven.

1.4.1 Kernwaarde zelfstandigheid

"Experience is the best and indeed the only real teacher" (Parkhurst)

Zelfstandig leren en werken op een Daltonschool is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of opdracht en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen.

Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

1.4.2 Kernwaarde samenwerken

“The school functions as a social community” (Parkhurst)

Een Daltonschool is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten en ouders, schoolleiding en bestuur op een gestructureerde wijze samen leven en werken. Een Daltonschool is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen.

Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken. Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van de eigen inbreng en die van medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking. Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een Daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

1.4.3. Kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid

“Freedom and responsibility together perform the miracle” (Parkhurst)

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het Daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Een leerling leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en de omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt.

Door leerlingen meer vrijheid te bieden, kunnen zij eigen keuzes maken en een actievere leerhouding ontwikkelen. Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. Het is een taak van de leerkracht om iedere leerling een structuur aan te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijkertijd ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

1.4.4 Kernwaarde reflectie

“I would be the first to hear welcome criticism” (Parkhurst)

Nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk is op Daltonscholen belangrijk. Op veel Daltonscholen maken leerlingen vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd van de opdrachten. Achteraf wordt hierover ook een feitelijke beoordeling gegeven en worden in gesprekjes regelmatig de inschattingen vooraf en de feitelijke beoordelingen achteraf met elkaar vergeleken. In zulke gesprekjes kan er dan bijvoorbeeld aandacht geschonken worden aan het feit

waarom een kind de rekenopgaven in de weektaak vooraf steeds moeilijker inschat dan ze (achteraf) blijken te zijn.

Op andere aspecten van het werken in de klas wordt op een soortgelijke wijze gereflecteerd. Zo wordt geleidelijk de vaardigheid in het zelfstandig werken en het samenwerken opgebouwd. Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is op een Daltonschool vanzelfsprekend. Iedere docent die werkt op een Daltonschool reflecteert op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen. Ook op schoolniveau vindt reflectie over de kwaliteit van het Daltononderwijs voortdurend plaats.

1.4.5 Kernwaarde effectiviteit / doelmatigheid

“Efficiency measure” a simple and economic reorganization of the school” (Parkhurst)

Dalton is een maatregel om effectiever te werken. Parkhurst wil met haar Dalton Plan het schoolse leren doelmatiger maken. Daarom zijn effectiviteit en efficiency al vanaf het begin twee belangrijke begrippen. Effectiviteit en efficiency vooronderstellen duidelijkheid over de onderwijsopbrengsten. Parkhurst vindt dat het onderwijs een brede functie heeft. Onderwijs behoort kinderen en jeugdigen ook cultureel en moreel te vormen, zodat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden: geoefend in, gewend aan en voorbereid op leven, werken en samenwerken.

Het Daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Parkhurst wil omwille van de efficiency leerlingen juist verantwoordelijkheid in handen geven. Zij stelt dat als leerlingen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die ze in vrijheid zelf plannen en uitvoeren, het onderwijs dan veel effectiever is dan het stilzit- en luisteronderwijs dat zij zelf doorlopen heeft. Parkhurst maak in haar Dalton Plan van kinderen al het ware kleine ondernemers, die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid uitvoeren.

2 Kernwaarden: leerlijnen en einddoelen.

We hebben een aantal leerlijnen voor de kernwaarden opgesteld. Waar een leerling al voldoet aan de gestelde doelen van dat schooljaar, kan al vooruit gekeken worden naar de volgende doelen.

2.1. Vrijheid en verantwoordelijkheid

Einddoel groep 2

De leerling...

- kan zelf kiezen aan welke leerlingen hij hulp vraagt.
- kan rustig werken en praten.
- kan persoonlijk aangesproken worden door medeleerlingen en de leerkracht.
- reflecteert op het eigen werk.
- kan omgaan met uitgestelde aandacht, durft kleine vrijheden aan.
- houdt zich aan regels en afspraken.
- kan zijn materiaal kiezen.
- kan samen met de leerkracht of alleen de volgorde van zijn werk bepalen.
- weet wat er van hem als maatje verwacht wordt.

Einddoel groep 4

De leerling...

- kiest indien gewenst voor een stille werkplek.
- houdt er rekening mee dat de klas een stille werkplek is, mits het stoplicht dit aangeeft.
- heeft oog voor het maatje en voor de groep.
- is persoonlijk aanspreekbaar.

- kan het eigen werk nakijken.
- kan verantwoording afleggen over zijn doen en laten.
- kan uit verschillende keuze-opdrachten kiezen.
- denkt mee bij het opstellen van zijn persoonlijke planning.
- heeft inbreng in het groepsgebeuren.

Einddoel groep 6

De leerling...

- kijkt het eigen werk secuur na.
- werkt wekelijks met een maatje samen.
- kan door gebruik te maken van het bord zelf zijn zelfstandig werk indelen.

Einddoel groep 8

De leerling...

- kan zelf bepalen of hij/zij wil samenwerken of niet.
- kan tijdens groepsopdrachten samen met zijn groepje taken verdelen zodat het project goed verloopt en zet de coöperatieve werkvormen in.

2.2. Zelfstandigheid

Einddoel groep 2

De leerling...

- kan zelfstandig zijn jas aan/uitdoen, beker e.d. wegzetten, tas opruimen.
- kan zelfstandig het toilet bezoeken (soms m.u.v. knopen).
- kiest zelf uit de kast materiaal, werkt ermee en ruimt het weer op.
- kan zelfstandig kiezen wanneer hij een taak maakt.
- evalueert een taak.
- kan na de instructie zelfstandig opdrachten uitvoeren.
- heeft een goede zithouding.
- kan zelfstandig werken op een zelfgekozen werkplek (klas, gang, hoeken).
- durft hulp te vragen aan klasgenootjes of de leerkracht.
- durft nee te zeggen.
- weet waar het zijn gemaakte werkjes neer moet leggen.
- houdt zich aan de klassenregels.
- kan ongeveer 15 minuten omgaan met uitgestelde aandacht.

Einddoel groep 4

De leerling...

- kan zijn eigen werk inplannen (per dag).
- pakt zelf materialen voor de taak en ruimt deze ook weer op.
- kan werken in verschillende groesgroottes.
- kiest zijn eigen werkplek, afhankelijk van de taak.
- evalueert zijn taak en werkhouding.
- kan omgaan met uitgestelde aandacht.
- kent het gebruik van materialen.
- vraagt zelf om hulp en biedt ook zelf hulp aan.
- verbetert nagekeken werk volgens afspraak.
- kan individueel werken.
- werkt taakgericht.
- houdt zelf de weektaak bij (afkleuren).
- evalueert zelf de weektaak

Einddoel groep 6

De leerling...

- benoemt zelf zijn eigen leerdoelen op de weektaak.
- kent de regels voor het werken aan de taak.

- evalueert het eigen functioneren.
- gaat slim en goed (effectief) om met de (werk)tijd.
- levert op een positieve wijze kritiek.
- kiest zelf goede leerstof bij het doelenwerk.
- corrigeert het eigen werk (taal, spelling, rekenen)

Einddoel groep 8

De leerling...

- deelt de eigen (werk)tijd goed in.
- analyseert en controleert zijn eigen werk.
- weet wat zijn eigen leerstijl is.
- plant zijn "huiswerk" zelf in.
- weet hoe hij een agenda moet gebruiken.
- kan zelfstandig conflicten oplossen.
- vraagt anderen om hulp waar nodig.
- levert en ontvangt op positieve wijze kritiek
- plant zelf het eigen werk in voor de hele week.

2.3. Samenwerking

Einddoel groep 2

De leerling...

- weet hoe iemand heet.
- zegt de naam van iemand.
- vraagt hoe iemand heet.
- begroet iemand.
- vraagt iemand om hulp.
- zegt iemand ergens mee te stoppen, wanneer hier duidelijke afspraken over zijn gemaakt.
- vraagt zijn spullen terug.
- luistert naar een ander.
- geeft aan dat het last heeft van een ander.
- laat een ander uitpraten.
- werkt samen met schoolmateriaal.
- reageert op wat een ander zegt.
- werkt samen met een maatje.

Einddoel groep 4

De leerling...

- praat mee over het maken van een opdracht.
- werkt in wisselende groepsgrootte.
- reageert op wat een ander zegt.
- biedt aan om iets uit te leggen aan een ander.
- vraagt hulp aan een ander.
- gaat om met verschillen in de groep.
- geeft een ander een compliment
- is samen met anderen verantwoordelijk voor een positieve sfeer in de klas.
- werkt elke week met een ander maatje samen.

Einddoel groep 6

De leerling...

- voorziet van positieve feedback.
- komt afspraken en beloften na.
- werkt samen met alle groepsgenoten.
- helpt een ander zonder voor te zeggen.
- wil en durft initiatief te nemen.
- zegt op vriendelijke wijze dat het ergens niet mee eens is.
- neemt feedback van anderen aan.

- lost samen met anderen een probleem op.
- spreekt een overlegmoment af.
- stelt een hulpvraag.
- vraagt om herhaling als het iets niet begrijpt.
- is behulpzaam.
- staat open voor ideeën van een ander.
- toont belangstelling in wat een ander zegt.
- uit teleurstellingen.
- laat iemand uitpraten.

Einddoel groep 8

De leerling...

- helpt anderen, zoals het zelf geholpen wil worden.
- zegt het rustig als het ergens niet mee eens is.
- werkt met alle leerlingen samen.
- staat open voor ideeën van anderen.
- presenteert iets vanuit een werkgroepje en durft initiatief te nemen.
- lost samen met anderen een probleem op.
- accepteert de mening van een ander.
- heeft een goede luisterhouding.
- stelt gerichte vragen.
- geeft zijn eigen mening.
- gaat op een positieve manier met feedback om.
- werkt samen met leerlingen die op een ander niveau werken.

2.4. Reflectie

Einddoel groep 2

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak.
- zegt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- weet of hij een taak kan maken.
- weet hoe hij hulp kan vragen.
- kan nadenken over het gemaakte werk.
- kan vertellen hoe iets is gegaan.
- kan vertellen wat hij geleerd heeft.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag.
- kan vertellen hoe het samenwerken is gegaan
- kan vertellen wat hij heeft gedaan
- denkt na over wat hij de volgende keer anders kan doen.

Einddoel groep 4

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- zegt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- weet of hij een taak kan maken.
- weet hoe hij hulp kan vragen.
- kan nadenken over het gemaakte werk.
- vertelt hoe iets is gegaan.
- geeft aan wat hij geleerd heeft.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag.
- vertelt hoe het samenwerken is gegaan
- vertelt wat hij heeft gedaan

Einddoel groep 6

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- benoemt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- schat in of hij een taak kan maken
- kan samen met de leerkracht inschatten of hij instructie nodig heeft.
- kan nadenken over het gemaakte werk
- vertelt of een opdracht te moeilijk of te makkelijk was.
- legt uit of het doel van de opdracht is behaald.
- geeft aan wat wel en niet goed lukte.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag
- vertelt hoe het samenwerken/ spelen is gegaan.
- kan zijn gedrag en effect hiervan benoemen in verschillende situaties.

Einddoel groep 8

De leerling...

- kan vooruit kijken op de taak
- zegt wat hij nodig heeft om een taak te maken.
- weet of hij een taak kan maken.
- hoe hij hulp kan vragen.
- kan nadenken over het gemaakte werk.
- vertelt hoe iets is gegaan.
- geeft aan wat hij geleerd heeft.
- kan nadenken over zijn/haar gedrag.
- vertelt hoe het samenwerken is gegaan
- vertelt wat hij heeft gedaan
- denkt na over wat hij de volgende keer anders kan doen.
- vertelt en beschrijft wat hij de volgende keer anders/hetzelfde zou doen en waarom hij dat zou doen.

3. Leerkrachtcompetenties

De leerkrachten die op een Daltonschool werken zorgen dat zij de kernwaarden van Daltononderwijs uitdragen en voorleven.

3.1 Vrijheid & verantwoordelijkheid

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- dezelfde invulling geven aan en kunnen omgaan met de begrippen: vrijheid en verantwoordelijkheid.
- hun eigen verantwoordelijkheid nemen en verantwoording kunnen afleggen bij hun leidinggevende.
- een week- en of dagtaak (op maat) kunnen maken, waarin een hoeveelheid onderwijsactiviteiten over een bepaalde tijdsperiode staat aangegeven.
- de leerlingen op passende wijze begeleiden en sturing geven waar nodig.
- de leerlingen benaderen als een persoon in ontwikkeling die schoolwerk als taak aanneemt en zich eigen maakt.
- uitgaan van de mogelijkheden van de leerlingen en hun handelen er op is.
- gericht zijn op de motivatie en het zelfvertrouwen van de leerling te vergroten.
- de taak zien als een wederzijdse werkovereenkomst met hun leerling.
- hun leerlingen aanspreken op de eigen verantwoordelijkheden van hun leerproces.
- systematisch de vorderingen van hun leerlingen volgen.
- een doelmatige instructie geven d.m.v. EDI.
- zich bij hun leerkrachthandelen zichzelf regelmatig de 'why' vraag stellen t.o.v. de leerlijn.

Groep 1/2

- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij kinderen hulp kunnen vragen aan andere kinderen

- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij kinderen zelf kunnen kiezen aan wie ze hulp vragen.
- De leerkracht zorgt voor een werksfeer waarin kinderen leren rustig te werken en te praten.
- De leerkracht leert de attitude aan waardoor kinderen aanspreekbaar zijn voor medeleerlingen en de leerkracht.
- De leerkracht creëert situaties waarbij de kinderen leren omgaan met uitgestelde aandacht.
- De leerkracht zorgt voor duidelijke regels en afspraken.
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij kinderen zich aan afspraken en regels moeten houden en dit kunnen oefenen.
- De leerkracht geeft de kinderen de ruimte om zelf materialen te kunnen kiezen.
- De leerkracht geeft de kinderen de keuze om voor een deel zelf de volgorde van het werk te bepalen.
- De leerkracht leert kinderen oefenen met de rol als maatje.

Groep 3/4

- De leerkracht laat de leerling het eigen werk nakijken bij sommige vakken.
- De leerkracht stimuleert de leerling zichzelf te verantwoorden.
- De leerkracht leert de leerlingen zelf invulling te geven aan een basistaak.
- De leerkracht laat de leerling uit verschillende keuzeopdrachten kiezen.
- De leerkracht werkt met het Edi instructiemodel.
- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om te kiezen voor een stille werkplek.
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij de kinderen de persoonlijk aangesproken kunnen worden en deze vaardigheid geoefend wordt.
- De leerkracht zorgt voor situaties waarbij de kinderen kunnen kiezen uit verschillende opdrachten

Groep 5/6

- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf hun werk secuur na te kijken.
- De leerkracht bepaalt hoe lang een taak gaat duren.
- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen hoe lang een taak gaat duren.

Groep 7/8

- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen of zij willen samenwerken of niet.
- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om in het groepje zelf de taken te verdelen met als doel dat het project goed verloopt.
- De leerkracht zorgt voor feedbackmomenten en stimuleert het geven van opbouwende kritiek.

3.2 Zelfstandigheid

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- een begeleidende rol aannemen.
- de kinderen stimuleren om problemen zelf op te lossen, werk zelf te plannen en het zelf te beoordelen.
- gelet op de aard, behoeften en mogelijkheden, de didactiek aanpassen aan de kinderen.
- de beschikking hebben over didactische alternatieven en oog voor verschillende oplossingsstrategieën.
- individueel kunnen benaderen.
- de coachende rol aannemen binnen het Daltononderwijs;
- helper zijn bij het proces, maar een stapje terug doen tijdens de uitvoeringsfase (het zelfstandig werken).

Groep 1/2

- De leerkracht zorgt ervoor dat alle kinderen een eigen plek aan de kapstok hebben voor hun jas en tas.
- De leerkracht zorgt voor duidelijke plekken voor het eten en drinken.
- De leerkracht heeft afspraken gemaakt over het toiletgebruik.
- De leerkracht zorgt voor voldoende keuzemateriaal in de klas.
- De leerkracht zorgt voor opdrachten die leerlingen grotendeels zelfstandig kunnen uitvoeren.
- De leerkracht leert kinderen hulp te vragen bij een andere klasgenoot.
- De leerkracht gebruikt het stoplicht voor uitgestelde aandacht.

Groep 3/4

- De leerkracht laat de leerling het eigen werk nakijken bij sommige vakken.
- De leerkracht heeft vaste plekken binnen de klas waar de taken liggen en ingeleverd kunnen worden.
- De leerkracht geeft de kinderen de mogelijkheid om te kiezen voor een (stille) werkplek.
- De leerkracht gebruikt het stoplicht voor uitgestelde aandacht.
- De leerkracht leert kinderen hulp te vragen bij een andere klasgenoot.
- De leerkracht bespreekt met de leerlingen hoe de dag- of weektaak werkt.

Groep 5/6

- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf hun werk secuur na te kijken.
- De leerkracht levert zelf op een positieve wijze kritiek naar de leerlingen.
- De leerkracht zorgt dat er op de weektaak ruimte is voor de leerlingen om aan hun eigen leerdoelen te werken.
- De leerkracht zorgt voor een gevarieerd aanbod.

Groep 7/8

- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen of zij willen samenwerken of niet.
- De leerkracht geeft de kinderen de verantwoordelijkheid om zelf te bepalen hoe lang een taak gaat duren.
- De leerkracht zorgt voor feedbackmomenten en stimuleert het geven van opbouwende kritiek.
- De leerkracht heeft kennis van de verschillende leerstijlen van kinderen.
- De leerkracht geeft kinderen de kans om conflicten zelfstandig op te lossen.

3.3 Samenwerken

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

- kennis delen en ervaring met collega's.
- een actieve bijdrage leveren in het eindresultaat.
- anderen motiveren om input te geven.
- zorgen voor een correcte informatievoorziening.
- aandachtig kunnen luisteren.
- behulpzaam, eerlijk, vriendelijk, flexibel, tactvol en veelzijdig zijn.

Zodat:

- Ze in samenwerking met de collega's constructief zijn met als doel samen de taak vorm te geven en het onderwijsaanbod constant te evalueren en waar nodig te verbeteren.
- Ze de leerlingen de kans bieden zich verder sociaal te ontwikkelen door het lokaal en de school zo in te richten dat dit een sociale oefenruimte wordt;
- Ze in staat zijn het beste uit de leerlingen te halen door ze veelvuldig in de gelegenheid te stellen om samen te werken met andere leerlingen.

Groep 1/2

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht biedt enkele coöperatieve samenwerkingsvormen aan.
- De leerkracht biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.

Groep 3/4

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt aanvullende coöperatieve samenwerkingsvormen aan.
- Biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.
- Biedt situaties aan, waarin leerlingen onderling taken kunnen verdelen.

Groep 5/6

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt diverse coöperatieve samenwerkingsvormen aan.
- De leerkracht biedt regels van feedback geven en ontvangen aan.
- Biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.
- Biedt situaties aan waarin leerlingen onderling taken kunnen verdelen.

Groep 7/8

- De leerkracht biedt stimulerende gespreksactiviteiten aan, die bijdragen aan de communicatieve vaardigheden van de leerling.
- De leerkracht initieert sociale activiteiten, waarin normbesef en culturele waarden een belangrijke rol spelen.
- De leerkracht stimuleert het organiseren van deze activiteiten door de leerlingen.
- De leerkracht initieert activiteiten, waarin leerlingen in gezamenlijkheid groepsregels opstellen.
- De leerkracht biedt diverse coöperatieve samenwerkingsvormen aan .
- De leerkracht biedt regels van feedback geven en ontvangen aan .
- Biedt situaties aan die een probleemoplossende houding vereisen.
- Biedt situaties aan waarin leerlingen onderling taken en rollen kunnen verdelen.

3.4 Reflectie

Van de leerkrachten wordt verwacht dat ze...

gezaamenlijk nadenken over de ontwikkelingen in de eigen schoolpraktijk.

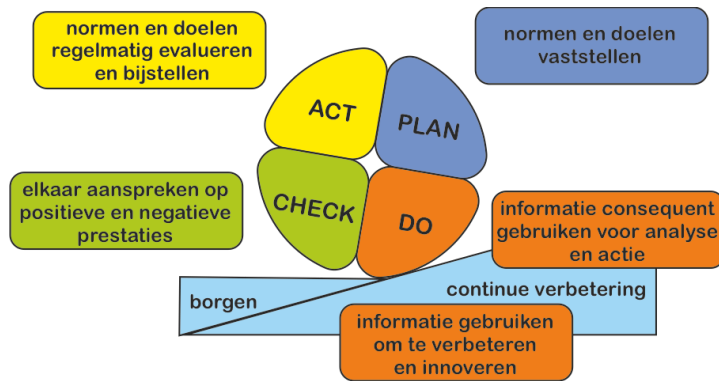
proberen samen een lerende organisatie te maken, dat ernaar streeft om bekwaam te zijn en te blijven.

willen verbeteren, vernieuwen en blijven ontwikkelen

gericht zijn op samenwerking en afstemming.

discussiëren over onderwijsvisie en dat ontwikkelingen in het onderwijs kritisch worden gevolgd. ideeën, materialen en werkwijzen uitwisselen en elkaar consulteren.

Dat ze reflecteren en systematisch werken met het cyclisch model PDCA (Plan, Do, Check en Act).

Groep 1/2

- De leerkracht zorgt er voor dat er voor de kinderen voldoende materialen klaar ligt.
- De leerkracht gebruikt modeling tijdens de taakuitleg door te benoemen wat nodig is om een taak te kunnen starten.
- De leerkracht zorgt voor een duidelijke inrichting van de kasten (middels foto's/picto's).
- De leerkracht zorgt voor verschillende werkplekken binnen en buiten de klas.
- De leerkracht begeleidt het plannen van de werkjes.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de taak.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op het plannen.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de werkverzorging.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de werkhouding.
- De leerkracht leert leerlingen zelf oplossingen te bedenken.

Groep 3/4

- De leerkracht leert de leerlingen zich te verwoorden.
- De leerkracht leert de leerlingen het doel van de les te benoemen.
- De leerkracht leert de leerlingen te verwoorden wat ze geleerd hebben
- De leerkracht biedt ook taken aan die geen uitleg nodig hebben
- De leerkracht leert de leerlingen om anderen om hulp te vragen (op proces en product).
- De leerkracht leert de leerlingen om de leerkracht om hulp te vragen (op proces en product)
- De leerkracht leert de leerlingen kritisch na te kijken.
- De leerkracht leert leerlingen (nieuwe) doelen te stellen
- De leerkracht stimuleert leerlingen zelf oplossingen te bedenken.

Groep 5/6

- De leerkracht coacht de leerlingen in het kritisch nakijken.
- De leerkracht coacht de leerlingen op het verwoorden van het proces en product.
- De leerkracht coacht de leerlingen zich te verwoorden.
- De leerkracht coacht de leerlingen het doel van de les te benoemen.
- De leerkracht coacht de leerlingen te verwoorden wat ze geleerd hebben.
- De leerkracht coacht de leerlingen in het stellen van (nieuwe) doelen.
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op de benodigde tijd.
- De leerkracht stimuleert/leert de leerlingen vooruit te kijken.
- De leerkracht stimuleert/leert de leerlingen vooruit te plannen.
- De leerkracht coacht leerlingen in het maken van keuzes bij het bepalen van de volgorde van taken.
- De leerkracht coacht leerlingen in het zelf vinden van oplossingen voor problemen (tijdens het proces).
- De leerkracht leert de leerlingen te kijken naar hun eigen aandeel tijdens het proces.
- De leerkracht leert de leerlingen n.a.v. een product nieuwe doelen te verwoorden.

Groep 7/8

- De leerkracht begeleidt de reflectievaardigheden van de leerlingen

- De leerkracht reflecteert individueel of in groepen op de inhoud / proces op de gestelde en behaalde doelen
- De leerkracht reflecteert met de leerlingen op werkhouding, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid en stimuleert de leerlingen deze zelf bij te stellen.
- De leerkracht stimuleert / leert de leerlingen om de nog te leren stof op te nemen in de weektaak en / of het doelenwerk.

3.5 Kernwaarde Effectiviteit

Op Daltonschool Rhenen-Elst vinden wij het belangrijk dat de leertijd van de leerlingen effectief wordt ingezet. Deze effectiviteit wordt bewerkstelligd door het inzetten van een taak. De leerlingen dragen de verantwoordelijkheid voor de taak, die zij in vrijheid zelf plannen en uitvoeren. Door deze vrijheid wordt de tijd effectiever gebruikt en leren de leerlingen meer dan tijdens het stilzit- en luisteronderwijs. De leerlingen worden hierdoor eigenaar van hun ontwikkeling.

Dit betekent op:

Leerlingniveau:

- De leerling kan op een effectieve manier omgaan met zijn tijd, ruimte en middelen
- De leerling weet zich eigenaar te maken van zijn leerproces
- De leerling kan omgaan met de taak die er gehanteerd wordt in de groep
- De leerling weet in welke niveaugroep hij werkt

Leerkrachtniveau:

- De leerkracht hanteert een gedifferentieerd leerstofaanbod dat alle leerlingen bediend hun niveau
- De leerkracht kan het onderwijs zo inrichten dat er efficiëntie is qua tijd, ruimte en middelen
- De leerkracht draagt zorg voor een duidelijke en hanteerbare taak
- De leerkracht zorgt voor een veilig klimaat waarin iedere leerling op zijn niveau kan werken.

Teamniveau:

- We hebben onze prioriteiten helder.
- We zorgen voor inhoudelijk effectieve vergaderingen.
- We zetten materialen en hulpmiddelen effectief en doelmatig in. Voorwaarde zijn genoeg en voldoende middelen.
- We zorgen samen voor een opgeruimd schoolgebouw.
- We werken planmatig, doelmatig en handelingsgericht.
- We maken gebruik van elkaars talenten.

Schoolniveau:

Onze school werkt met diverse methoden. In deze methoden staan leerdoelen centraal. Daltonschool Rhenen-Elst maakt gebruik van groepsdoelen die na iedere (CITO) toetsperiode worden geëvalueerd en opnieuw bijgesteld. Op deze manier krijgt iedere leerling instructie op zijn eigen niveau.

4. Daltononderwijs op Daltonschool Rhenen

In de volgende hoofdstukken beschrijven wij ons onderwijs in de dagelijkse praktijk en in het dagelijks handelen. We maken de verbinding hoe wij hiermee aansluiten bij de kernwaarden vrijheid/verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, effectiviteit/doelmatigheid en reflectie. Tot slot welke middelen wij inzetten en wat de afspraken hierover zijn en hoe we het Daltononderwijs borgen op Daltonschool Rhenen-Elst. We maken daarbij onderscheid tussen drie bouwen:

De onderbouw - groep 1 en 2

De middenbouw - groep 3, 4 en 5

De bovenbouw - groep 6, 7 en 8

4.1. Symbolen en handelingswijzers

4.1.1. Dagkleuren

Alle werkdagen van de week hebben een eigen kleur.

maandag
dinsdag
woensdag
donderdag
vrijdag
zaterdag
zondag

Het gebruik van de dagkleuren heeft de volgende doelen:

- Doorzien van de weekstructuur
- Namen van de week kunnen benoemen
- Leren plannen per dag of per week
- Aan de hand van het kleuren van de taak controleren of de dagtaak of weektaak is afgerond.

In elk lokaal zijn de dagen met de kleuren zichtbaar opgehangen.

Onderbouw

Dagelijks starten de onderbouwgroepen met het benoemen van de dag en bijbehorende dagkleur

- ✓ Groep 1/ 2 kleurt met de kleur van de dag af op welke dag zij de taak hebben afgerond op de taak.
- ✓ Groep 3/ 4 kleurt met de kleur van de dag op de dagtaak in wat zij hebben afgerond. Zij geven eveneens op het keuzebord aan met de dagkleur wat zij die week kiezen op welke dag. Maandag hangen zij alle kaartjes voor die week op.

Midden- en bovenbouw

Op het moment dat leerlingen bepaalde taken gaan plannen gebruiken ze deze kleuren als planmiddel. Wanneer de taak af is kleuren ze deze op de taakbrief af in de dagkleur waarop de taak is afgemaakt. Dit geeft de leerkracht informatie over de leer- en werkstijl van de leerling. Deze

informatie wordt gebruikt tijdens het reflecteren met de leerling. Is een leerling in het begin van de week weinig productief waardoor hij op de laatste dag in tijdnood komt, dan moet geleerd worden het werk beter te spreiden. Leerlingen die duidelijk te snel van start gaan en daarbij veel fouten maken, moet worden geleerd dat de kwaliteit van het werk belangrijker is dan het snel af hebben van de taak. De leerkracht zal telkens met de leerlingen in gesprek gaan om ze feedback te geven en ze te begeleiden in hun leer- en werkproces.

- ✓ Groep 5/6 kleurt met de dagkleur het afgeronde zelfstandig werk op de weektaak in.
- ✓ Groep 7/8 plant de taak met grijs potlood (zodat ze de planning nog aan kunnen passen) en tekent de afgeronde taak af met de dagkleur.

4.1.2. Weektaak

Onderbouw

De leerlingen van groep 1 kiezen op het kiesbord. Groep 2 werkt met de weektaak, na afronding mogen ze kiezen op het kiesbord.

Middenbouw en bovenbouw

In groep 3 is de weektaak dient als voorbereiding op het leren plannen: de leerlingen kleuren de opdracht, die ze hebben gemaakt, af in kleur van de dag. Een werkje dat al is 'afgetekend' kan in dezelfde week niet nogmaals gekozen worden.

Vanaf groep 4 hanteren wij ook een weektaak. Op die weektaak staan de taken welke in die week gemaakt moeten worden (verantwoordelijkheid), welke instructies wel en niet gevolgd moeten worden (zelfstandigheid), welke opdrachten zelfstandig of in samenwerking met een ander gemaakt mogen worden (samenwerken) en de doelen die bij de geboden instructies horen (doelmatigheid)

Verder staat er op de weektaak keuzewerk (vrijheid) voor de leerlingen. Elke leerling heeft zijn/haar eigen weektaak, met daarop waar nodig werk dat aangepast is aan wat er van de leerling verwacht mag worden, zodat elk kind bediend wordt op het eigen functioneringsniveau (effectiviteit).

Taken

Doel

- Het leren plannen van je werk
- Doorzien van de structuur in de week, per dag.

Werkwijze en leerlijn

	Groep 1/ 2	Groep 3/ 4	Groep 5/ 6	Groep 7/ 8
Dagtaak of weektaak?	weektaak	weektaak	weektaak	weektaak
Wat staat erop?	4 tot 5 opdrachten.	Al het werk van die week.	Al het werk van die week.	Al het werk van die week.
Hoe weet een leerling welke opdracht wordt uitgelegd?	Alle opdrachten worden uitgelegd.	Deze opdrachten worden aangeduid met een * naast de opdracht.	Deze opdrachten worden aangeduid met een * naast de opdracht.	Deze opdrachten worden aangeduid met een * naast de opdracht.
Hoe worden samenwerkopdracht en aangeduid?	Met een S achter de opdracht.	Met een S achter de opdracht.	Met een S achter de opdracht.	Met een S achter de opdracht.

Welk werk mogen de leerlingen zelfstandig maken?		Een opdracht waar geen * achter staat.	Een opdracht waar geen * achter staat.	Een opdracht waar geen * achter staat.
Is het duidelijk voor de leerlingen op welke dag een opdracht af moet zijn?	Ja, de weektaak moet op vrijdag af zijn.	Ja, alle opdrachten moeten aan het einde van de dag af zijn, behalve de weektaak van rekenen, die moet aan het einde van de week af zijn.	Ja, alle opdrachten moeten aan het einde van de week af zijn.	Ja, alle opdrachten moeten aan het einde van de week af zijn.
Wordt de taak met de dagkleuren ingekleurd?	Ja, als de opdracht af is wordt het met de kleur van de dag van afronding ingekleurd.	Ja, de taak wordt met de dagkleur ingekleurd.	Ja, als de opdracht af is wordt het met de kleur van de dag van afronding ingekleurd.	Ja, als de opdracht af is wordt het met de kleur van de dag van afronding ingekleurd.
Staat de volgorde van instructie op de taak aangegeven?	Nee, daar gebruiken we per dag de dagritme-kaarten voor.	Nee, daar gebruiken we per dag de dagritme-kaarten voor.	Nee, daar gebruiken we per dag de dagritme-kaarten voor.	Nee, daar gebruiken we per dag de dagritme-kaarten voor.

4.1.3. Dagplanning

In elke groep werken we met dagritme-kaarten. Vanaf groep 3 kunnen de leerlingen zien hoe laat ze welke instructie kunnen verwachten.

4.1.4. Uitgestelde aandacht

Onder uitgestelde aandacht verstaan we een periode waarin de leerkracht niet meteen beschikbaar is voor vragen of problemen van leerlingen.

Drie belangrijke redenen voor het gebruik van uitgestelde aandacht zijn:

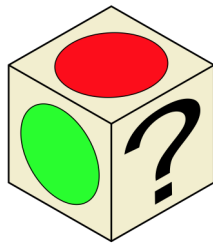
- leerlingen leren in deze tijd zelfstandig problemen op te lossen en op elkaar aangewezen te zijn voor hulp.
- De leerkracht heeft de tijd om met leerlingen individueel of in kleine groepjes te werken.
- De leerkracht heeft tijd om één groep van een combinatie-klas instructie te geven.

Wanneer de leerling een vraag heeft of een probleem tegenkomt waarmee het niet bij de leerkracht terecht kan, zal hij/zij in deze volgorde proberen een oplossing te vinden:

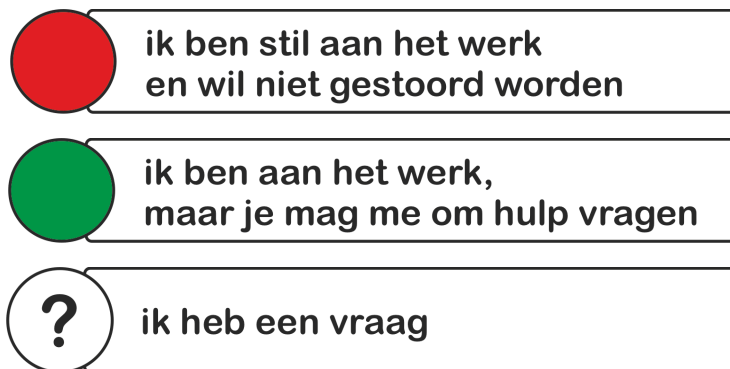
- Eerst zelf goed nadenken over een oplossing.
- Hulp vragen bij een klasgenoot met het blokje op groen.
- Het blokje op vraagteken zetten, zodat de leerkracht bij de volgende hulpronde ziet dat de leerling een vraag heeft.

Voordat de leerlingen zelfstandig aan het werk gaan, controleert de leerkracht in de kleine lesafsluiting (zie hoofdstuk 4.3.1) of de instructie is begrepen. Daarna gaat de periode van uitgestelde aandacht in. De leerkracht komt dus bij de leerling en niet andersom.

4.1.5. Daltonblokjes

In de midden- en bovenbouw hebben alle leerlingen tijdens het zelfstandig werken een blokje op tafel met een rode stip, een groene stip en een vraagteken. De leerlingen met een vraag worden geholpen tijdens een hulpronde. Ze gaan ondertussen verder met ander werk. De rode stip kan een vrije keuze zijn van de leerling. Tijdens het zelfstandig werken mag de leerling niet gestoord worden. Het is ook mogelijk dat de leerkracht het verplicht heeft gesteld. Dit kan voor één, een aantal of voor alle leerlingen gelden.

Naast de weektaak ligt het blokje tijdens het zelfstandig werken op tafel. Verder kan het ook ingezet worden tijdens een aantal vakken, als wereldoriëntatie.

4.1.6. Stoplicht

Het stoplicht wordt ingezet tijdens instructiemomenten in combinatiegroepen, tijdens het zelfstandig werken, het stillezen en tijdens de verlengde instructie. In groep 1/2 wordt het ook ingezet tijdens het eten & drinken.

Werkwijzer

- Rood: je mag juf/meester niet storen en niet praten.
- Oranje: je mag juf/meester niet storen, maar wel samen overleggen.
- Groen: je mag bij juf/meester komen en je mag samen overleggen.

4.1.7. Gangpassen

Er zijn op Daltonschool Rhenen werkplekken op het leerplein. Als blijk van vertrouwen mag elke leerling met een 'gangpas' hier werken. Indien nodig kan dit privilege ook worden afgenomen. We vinden een duidelijke structuur en een rustige werkomgeving essentieel. Daarom hebben we een aantal afspraken over het gebruik van de werkplekken.

Aan het begin van het schooljaar wordt met collega's afgestemd hoeveel leerlingen er per groep gebruik mogen maken van de werkplekken.

Er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, mocht een leerkracht signaleren dat leerlingen van een andere groep niet goed aan het werk zijn, dan stuurt deze leerlingen terug naar eigen lokaal. Leerlingen die niet met de vrijheid om kunnen gaan, werken niet zonder toezicht op de gang.

Gangpassen

Doel:

- Kinderen kiezen een eigen werkplek
- De leerkracht houdt d.m.v. de gangpassen overzicht over de gang gebruikers
- De leerlingen leren verantwoordelijk met de toegang om te gaan en zuinig op het pasje te zijn

Regels gangpas

Ik houd me aan de regels en afspraken.

- ✓ Ik loop in stilte naar de gang
- ✓ Ik zorg dat ik al mijn materialen mee heb
- ✓ Ik leg deze pas voor me op tafel
- ✓ Ik werk serieus aan mijn schooltaken
- ✓ Ik overleg op fluisterton
- ✓ Ik houd zelf de tijd in de gaten
- ✓ Ik laat de gang opgeruimd achter

Werkwijze:

- Alle kinderen van groep 3 t/ m 8 krijgen aan het begin van het jaar een gangpas.
- Met de gangpas heb je toegang tot de gang om daar te werken, mits je daar rustig werkt.
- Als je niet rustig op de gang werkt, kan de leerkracht je de pas ontnemen. In overleg kan dit ook een leerkracht van een andere groep zijn. De pas blijft in bezit van de leerkracht, tot de leerling weer kan aantonen rustig op de gang te kunnen werken.
- Verliest een leerling zijn pasje, krijgt de leerling geen nieuwe. Zij leren daarmee zuinig op hun spullen te zijn.
- In groep 3/ 4 mogen maximaal 2 lln met het gangpasje naar het leerplein.
- In groep 5/ 6 mogen maximaal 4 lln naar het leerplein.

4.2. De hele dag Dalton

Een belangrijk aspect van Dalton is dat leerlingen leren omgaan met leertijd. Alle leerlingen verwerven kennis in eigen tempo, verschillen in werkritme van elkaar en ze hebben wisselend meer of minder tijd nodig om zich de leerstof eigen te maken. (*Helen Parkhurst*)

4.2.1. Dagplanning

Op Daltonschool Rhenen- Elst hebben we een doorgaande lijn ontwikkeld waarin de leerlingen door middel van dagritme kaarten overzicht krijgen van de dag en hierdoor bewust kunnen plannen.

Planbord onderbouw

Vanaf groep 2 plannen de leerlingen hun weektaak op de weektaak. Dit zijn alleen de verplichte taken. Op het kiesbord hebben zij een vrije keuze.

Planbord midden- en bovenbouw

In de midden- en bovenbouw werken we met dagritme kaarten waarop de leerlingen kunnen zien hoe laat ze welke instructie kunnen verwachten. De tijden worden zowel analoog als digitaal aangegeven.

4.2.3. Ik-doelen

De ik-doelen (zie bijlage) sluiten goed aan op 'eigenaarschap'.

Onder eigenaarschap verstaan wij o.a. dat het kind zich verantwoordelijk voelt voor het doel waaraan gewerkt wordt en de verantwoordelijkheid neemt om dit doel te halen. Een kind kan alleen eigenaar zijn over de eigen ontwikkeling als het geleerd heeft systematisch te reflecteren op het eigen werk en naar aanleiding daarvan ook eigen leerdoelen kan formuleren.

De ik-doelen sluiten aan op de leerlijnen (zie ook 6. Kernwaarden: leerlijnen en einddoelen)

Het doel van de werkwijze met de ik-doelen is dat de leerlingen:

- inzicht krijgen in welke vaardigheden (op Daltongebied) ze beheersen / kunnen verbeteren
- leren reflecteren

Werkwijze:

- Iedere leerling krijgt, vanaf groep 2, de ik-doelen op een formulier van zijn groep, mits de leerling van groep 2 eraan toe is.
- De eerste afname is voor de herfstvakantie, de tweede voor het eerste rapport, de derde voor het laatste rapport.
- Groep 2 t/m 6 wordt voorgelezen door de leerkracht. Groep 7/ 8 vult het formulier zelfstandig in en, waar nodig, door de leerkracht.
- Het formulier wordt met oranje kleurpotlood ingevuld.
- Leerlingen die nog een eigen ik-doel weten, schrijven dit op het blad.
- Ingevulde ik-doelen worden bewaard in de witte portfoliomap. Voorop komt ieder jaar een nieuwe foto van de leerling. De oude worden in het portfolio bewaard.
- De leerkrachten van groep 4 t/m 8 houden met de leerling individuele gesprekken over het te behalen ik-doel. Daarna kunnen de vorderingen klassikaal besproken worden. Het ik-doel kan een plek op de weektaak krijgen.
- Indien mogelijk worden er in de map bewijzen verzameld van het behaalde eigen ik-doel.
- Om de eigen ik-doelen te behalen kan het volgende aangeboden worden:
 - Verwerken in keuzewerk
 - Op de taak aanbieden
 - De doelen verwerken in het lesprogramma
 - Maatjes kunnen elkaar helpen

De leerlingen hebben allemaal een eigen map waarin onder andere de ik-doelen worden bewaard. De leerlingen mogen materiaal dat gerelateerd is aan de ik-doelen ook toevoegen. Op deze manier moet het een map worden met bewijsmateriaal dat de leerling in samenwerking met de leerkracht zelf heeft verzameld. Over deze werkwijze zijn we niet tevreden. Het is teveel leerkrachtgestuurd. De collega's die de Daltonopleiding doen zijn hiermee bezig in een werkgroep en nemen het team mee in de ontwikkeling. Het is een proces dat we samen doorlopen. We verwachten in januari 2025 zowel een herziene werkwijze voor het rapport en een herzien werkwijze voor het portfolio.

4.3. Instructie en de taak

- *Instructie*

Het team van Daltonschool Rhenen-Elst heeft zich afgelopen jaren intensief doorontwikkeld in het geven van instructie. We zijn geschoold op het EDI-model

- *De taak*

De taak is een belangrijk onderdeel van het Daltononderwijs. Vele Daltonvaardigheden worden ontwikkeld tijdens het werken met een taak, leren plannen, verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, adaptief werken, eigenaarschap en reflectie op het eigen werk zijn hier voorbeelden van. De leerlingen krijgen veel vrijheid betreft hoe ze omgaan met hun taken, maar er worden wel eisen gesteld aan de taak.

De verplichte taken moeten binnen de desbetreffende week gemaakt zijn en/of de lesdoelen moeten behaald zijn. Wanneer dit niet lukt bespreekt de leerkracht samen met de leerling waarom het niet is gelukt. Er wordt gekeken naar een passende maatregel of oplossing.

De taak moet er netjes en verzorgd uitzien (kritische werkhouding).

Leerlingen met een dagtaak zorgen dat ze de verplichte dagtaken per dag af hebben en bespreken aan het eind van de schooldag het verloop van de taak.

4.3.1. Expliciete Directe Instructie (EDI)

Bij ons op school geven wij instructie volgens het EDI-model. EDI staat voor Expliciete Directe Instructie. Dit is een bewezen aanpak om de effectiviteit van de instructie te verhogen, dit zorgt voor succeservaringen en betere leerprestaties bij de leerlingen. EDI geeft de leerkracht de handvatten om met alle leerlingen het leerdoel te bereiken. EDI sluit aan bij de Daltonwerkwijze, want tijdens een EDI-les verschuift de verantwoordelijkheid van de leerkracht naar de leerlingen.

EDI in de midden- en bovenbouw

Het EDI model bestaat uit de volgende lesfasen:

1. *Lesdoel*
Een goed lesdoel bestaat uit een concept (zelfst nw) en een vaardigheid (ww). De leerkracht deelt het doel expliciet met de leerlingen.
2. *Activeren van voorkennis*
Bij het activeren van voorkennis wordt ervoor gezorgd dat de leerlingen gevraagd wordt naar wat ze al aan voorkennis hebben die van belang is voor het onderwerp. Er wordt nog niet gevraagd naar wat de leerlingen al weten van het concrete lesdoel.
3. *Instructie: de inhoud: modellen*
De begrippen / het concept die in het lesdoel staan beschreven, worden uitgelegd.
Instructie: de vorm: modellen
De stappen die nodig zijn om de in het lesdoel beschreven vaardigheid goed uit te voeren, worden aangeleerd doordat de leerkracht het zelf (hardop denkend) voordoet.
4. *Begeleide inoefening*
Tijdens de les verschuift de verantwoordelijkheid van de leerkracht naar de leerlingen: 'Ik doe het voor, wij doen het samen, jullie doen het samen, jij doet het zelf.' Tijdens de begeleide inoefening controleert de leerkracht of iedereen de leerstof begrijpt. *De leerlingen moeten tijdens de instructie en begeleide inoefening meeschrijven.*
5. *Kleine lesafsluiting*
Deze bevindt zich vóór de zelfstandige verwerking, om er zeker van te zijn dat alle leerlingen de leerstof begrijpen voordat ze zelfstandig gaan verwerken. Deze fase wordt ook van de CVB (Controle Van Begrip) genoemd.
6. *Zelfstandige verwerking*
De leerlingen oefenen zelfstandig met de in het lesdoel beschreven begrippen en vaardigheden.
7. *Verlengde instructie*
De leerlingen die tijdens de zelfstandige verwerking zich de stof nog onvoldoende eigen hebben gemaakt, volgen een verlengde instructie met de leerkracht.
8. *Grote lesafsluiting*
Er wordt samen gereflecteerd op het proces (werkhouding, werkpunten, opvallendheden)

en op het lesdoel. Vanuit deze reflectie kunnen er vervolgstappen worden besproken. De leerkracht noteert de namen van de leerlingen die het doel niet behaald hebben op het interventieschema. Voor deze leerlingen zal er nog een extra instructiemoment worden ingepland.

Twee belangrijke hulpmiddelen tijdens de EDI-les zijn de beurtenstokjes en de wisbordjes.

Beurtenstokjes

Om de betrokkenheid tijdens de instructies te vergroten wordt er gebruik gemaakt van beurtenstokjes. In de praktijk blijkt dat vaak dezelfde leerlingen een antwoord geven op een vraag die in de klas wordt gesteld, terwijl het juist de bedoeling is dat iedereen gaat nadenken over het antwoord, dat alle leerlingen gemotiveerd zijn en goed blijven opletten. Door beurtenstokjes te gebruiken kan iedereen aan de beurt komen, waardoor elke leerling een soort van verplicht wordt om mee te denken. De werkwijze voor het beurtenstokje is als volgt: de vraag stellen – bedenktijd geven – beurtenstokje pakken.

Wisbordjes

Ook de wisbordjes zijn een effectief hulpmiddel om te gebruiken tijdens een EDI-les. De directe feedback die de leerkracht krijgt dankzij de wisbordjes is ontzettend leerzaam, de antwoorden die ze geven maken duidelijk of de instructie helder was, of de leerlingen de opdracht goed hebben begrepen en of zij de stof beheersen, ideaal om te gebruiken bij de controle van begrip in de kleine lesafsluiting. Daarnaast ben je ervan verzekerd dat de hele klas oplet en meedoet, want iedereen moet een antwoord geven.

EDI in de onderbouw

Wanneer er specifieke vaardigheden worden aangeleerd (telvaardigheid, begrippen, etc.) wordt er ook in de onderbouw gebruik gemaakt van het EDI-model zoals hierboven beschreven. Dit gebeurt voornamelijk in de kleine of grote kring. Er volgt niet altijd een zelfstandige verwerking en/of een verlengde instructie. Wel worden er extra instructies gepland, maar deze vinden plaats op een ander moment, vaak in de kleine kring.

4.3.2. Verschillende onderwijsbehoeften

In de middenbouw wordt er gewerkt met drie aanpakken.

Aanpak 1

Dit zijn de instructieafhankelijke leerlingen. Zij hebben vaak meer ondersteuning nodig. Dit uit zich in onder andere in verlengde en/of extra instructies, extra leertijd, veel herhaling, directe feedback.

Aanpak 2

De instructiegevoelige leerlingen. Dit is de basisgroep en hebben in principe voldoende aan het basisaanbod.

Aanpak 3

De instructieonafhankelijke leerlingen. Voor de leerlingen in aanpak 3 geldt een uitdagend aanbod. Zij krijgen onder andere verkorte instructies, compacte verwerking, verrijkende en verdiepende lesstof.

In de kleine lesafsluiting wordt het begrip van het lesdoel gecontroleerd, dus het kan ook zeker voorkomen dat een kind uit aanpak 2 of 3 ook aan de verlengde en/of extra instructies deelnemen. In de midden- en bovenbouw werken wij met het adaptieve onderwijsplatform van Gynzy en methodesoftware. Tijdens de les kan de leerkracht overzicht krijgen over alle leerlingen waardoor er direct ingespeeld kan worden op de individuele leerling, bijvoorbeeld door een verlengde instructie te geven. Naast een overzicht van de les kan de leerkracht de exacte ontwikkeling van elke leerling voor elk vak, elk domein en elk leerdoel volgen. De leerkracht kan in het leerlijnoverzicht in één oogopslag zien welke leerlingen voor een bepaald leerdoel extra instructie nodig heeft. Er komen dus geen leerlingen aan de instructietafel zitten omdat ze in een bepaalde aanpak zitten, maar omdat de leerling uitvalt op het desbetreffende leerdoel

4.3.3. Leerlingprofielen

Vanaf medio groep 5 heeft iedere leerling de beschikking over een leerlingprofiel. In deze map bevindt zich een schematische weergave van de vindplaats van leerstof op het gebied van rekenen-wiskunde, spelling en grammatica in Gynzy Werelden.

Op het leerlingprofiel staat aangegeven welke leerstof de individuele leerling moet oefenen. Deze leerstof is gebaseerd op verkregen toetsresultaten, maar ook op de wens en dus eigen inbreng van de leerling.

Doelenwerk via Gynzy in de groepen 5 t/m 8

Doel:

- De leerlingen leren plannen.
- De leerlingen krijgen meer zicht op de eigen ontwikkeling.
- Vergroten eigenaarschap van de leerlingen.
- De leerlingen leren de eigen voortgang bij te houden.

Werkwijze:

5/6

- De leerlingen kunnen op hun leerlingprofiel zien welke leerdoelen ze op Gynzy kunnen maken.
- Deze doelen bewaren zij in een mapje in hun la.
- De leerlingen kiezen aan welk doel zij gaan werken.
- De leerlingen werken minimaal drie keer per week aan hun eigen doelen.
- Het doelenwerk heeft ook een plaats op de weektaak.
- De leerkracht bespreekt regelmatig de voortgang van het doelenwerk. Zowel individueel als klassikaal.

7/8

- De leerkracht kopieert voor elke leerling het doelenboekje van Gynzy.
- Deze doelen bewaren zij in een mapje in hun la.
- De leerlingen kiezen aan welk doel zij gaan werken.
- De leerlingen werken minimaal drie keer per week aan hun eigen doelen.
- Bij een behaalde score van 80 procent (of meer) tekent de leerkracht het betreffende doel af.
- Het doelenwerk heeft ook een plaats op de weektaak.
- De leerkracht bespreekt regelmatig de voortgang van het doelenwerk. Zowel individueel als klassikaal.

4.3.4. Keuzewerk

In de lokalen van de onderbouw staan kasten met ontwikkelingsmaterialen. Al het materiaal is ingedeeld op niveau. Tijdens de inloop en de werklessen wordt er gebruikgemaakt van dit ontwikkelingsmateriaal. De leerlingen kunnen zelfstandig materiaal pakken dat aansluit bij hun niveau.

In de midden- en bovenbouw kunnen leerlingen oefenen met materialen uit de keuzekast. Deze materialen sluiten aan op de lesstof die in de klas in die periode wordt aangeboden of bestaan uit extra opdrachten met verschillende verwerkingsmogelijkheden. Keuzewerk hoeft niet af te zijn aan het eind van de week, maar dient als extra oefenmateriaal of opdrachten die aansluiten bij verschillende interesses. Bij het keuzewerk is het kind zelf verantwoordelijk om aan de gestelde eisen met betrekking tot de opdracht te voldoen, ondanks dat het keuzewerk is.

Doel:

- Kinderen leren keuzes maken
- Kinderen leren plannen
- Kinderen leren samenwerken
- Kinderen leren verantwoordelijk te zijn voor keuzes
- Er wordt kinderen de mogelijkheid geboden hun eigen interesses te ontwikkelen en te werken aan interessegebieden
- De kinderen leren zorg te dragen en om te gaan met verschillende materialen.

Werkwijze:

- ✓ De kieskast is ingedeeld per leergebied
- ✓ Keuzewerk moet regelmatig gewisseld worden
- ✓ In de onderbouw en groep 3/4 kiezen we met een kiesbord
- ✓ Keuzewerk kan ook een hoek zijn

- ✓ Binnen de bestaande afspraken over ruimte, mogen de kinderen zelf kiezen waar ze gaan zitten met keuzewerk.
- ✓ Keuzewerk is ingeroosterd op de dag- en weektaak in groep 3 t/ m 8.
- ✓ Het keuzemateriaal moet eerst worden aangeboden door de leerkracht.
- ✓ Wij bieden het keuzewerk niet groepsdoorbrekend aan.
- ✓ Keuzewerk ligt op de door de leerkracht afgesproken plek.
- ✓ Tijdens het keuzewerk is er toezicht van de leerkracht.
- ✓ Bij de indeling van keuzewerk in de klas wordt rekening gehouden met de verschillende leergebieden/ interesses van kinderen.

Doorgaande lijn keuzewerk

	Groep 1/2	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8
Aantal kiesmomenten	Elke dag 2 x	Elke dag	3 x per week 15 min	Elke dag 1 x
Hoe staat het op de taak?	Niet.De kinderen kiezen van het kiesbord.	Op elke weektaak staat: groene keuze (maandag) of oranje keuze (dinsdag) enz.	Op de taak staat een verwijzing naar het kiespapier.	Op de taak staat een verwijzing naar het kiespapier.
Verantwoording van de kinderen voor hun keuze.	Hoeft nog niet. Kiezen wat ze leuk vinden.	Zij laten met de dagkleur zien wat zij op welke dag kiezen.	Zij kleuren op het aftekenblad aan wat zij hebben gekozen.	Zij kleuren op het aftekenblad aan wat zij hebben gekozen.
In hoeverre wordt het keuzewerk gepland door de kinderen?	Nog niet.	Op maandag plannen zij met de dagkleuren (5 keuzes) voor de hele week bij de verschillende keuzes.	De leerkracht geeft de keuzes aan.	De kinderen plannen op maandag de keuze voor de week.
Wie stelt het keuzewerk samen?	De leerkracht geeft de keuze uit verschillende opdrachten,	De leerkracht geeft de keuze uit verschillende opdrachten,	De leerkracht geeft de keuze uit verschillende opdrachten,	De leerkracht geeft de keuze uit verschillende opdrachten,

	die passen bij de beleving van de kinderen.	die passen bij de beleving van de kinderen.	die passen bij de aangeboden lessen van dat moment.	die passen bij de beleving van de kinderen.
--	---	---	---	---

4.3.5. Zelf nakijken

Zelf nakijken is een manier van reflecteren op het gemaakte werk. Het vraagt een bepaalde houding van leerlingen, ze moeten zich realiseren dat je nakijkt om er iets van te leren, welke vervolgacties zijn nodig en kunnen er worden ingezet naar aanleiding van het nagekeken werk. Als leerkracht moeten we deze houding aanleren. Sommige leerlingen zullen moeite hebben met deze vrijheid en zullen meer ondersteund moeten worden.

In de onderbouw wordt al een start gemaakt met zelf nakijken. Veel van het ontwikkelingsmateriaal dat gebruikt wordt, is zelfcorrigerend.

In de middenbouw- en bovenbouw wordt een gedeelte van het werk nagekeken m.b.v. een nakijkboek op de nakijkplek. Wij hechten hier veel waarde aan, vanwege de voordelen wat het met zich mee brengt. De leerlingen krijgen directe feedback op hun werk en hoeven niet te wachten op eventuele correcties van de leerkracht. Ze krijgen door zelf na te kijken een beter inzicht in wat ze kunnen en waarbij ze hulp moeten vragen. Tijdens het ontdekken van een fout zal een leerling zich meteen afvragen hoe deze fout kon ontstaan, dus het vergroot het leereffect. Nakijken gebeurt in de middenbouw op een nakijkplek in de klas. Met behulp van een antwoordenboek controleren ze de gemaakte opgaven en zetten een streepje bij het foute antwoord. De leerkracht geeft aan bij hoeveel fouten de leerling om hulp moet vragen. Tot slot kijken ze de verbeterde opgaven na en leveren hun werk in, in de daarvoor bestemde inleverbakken. De leerkracht observeert tijdens het nakijken. Ook controleert hij het nagekeken werk steekproefsgewijs.

4.3.6. Attent op talent

Ons doel is om meer- en hoogbegaafde leerlingen te laten leren met en van ontwikkelingsgelijken. Dit leren heeft betrekking op zowel het cognitief leren als het leren van vaardigheden (het leren-leren).

In het dagelijkse schoolleven worden Daltonvaardigheden geoefend aan de hand van de geboden lesstof. Echter, veel meer- en hoogbegaafde leerlingen beheersen de geboden reguliere lesstof al óf hebben in vergelijking met hun klasgenoten erg weinig tijd nodig om zich de stof eigen te maken. Dit leidt ertoe dat ook het oefenen met de Daltonaspecten vaak niet goed tot zijn recht komt. Daarom gaan wij de leerlingen de kans bieden deze vaardigheden op hun eigen manier, op hun eigen niveau en met gelijkgestemden te oefenen. (zie beleidsplan Attent op talent)

4.4. Manieren van werken

Elk kind is uniek en leert dus op zijn eigen manier. Daarom is Daltononderwijs geschikt voor ieder kind. Door een stukje vrijheid aan de leerlingen te geven, kunnen zij zelf keuzes maken betreft de taken.

Onderstaande vragen staan hierbij centraal:

- Wat zijn mijn taken?
- Wanneer wil ik de taken inplannen?
- Waar wil werken met deze taak?
- Hoe wil ik deze taak maken?
- Heb ik hulp nodig en zo ja, van wie?
- Hoeveel tijd gaat het mij kosten en hoeveel tijd is er beschikbaar?
- Waarom maak ik deze keuzes?

We vinden het belangrijk om met de leerlingen te bespreken waarom er bepaalde keuzes gemaakt worden, want bij het verkrijgen van de vrijheid, hoort ook het dragen van de verantwoordelijkheid voor de gemaakte keuzes (vrijheid in gebondenheid). Er kan dus ook gekozen worden voor minder vrijheid, wanneer een kind moeite heeft om hiermee om te gaan. Door dit samen te overleggen komt het bij een kind niet over als 'ik mag niet/ik kan niet', maar wordt hij eigenaar gemaakt van een persoonlijk doel waar aan gewerkt kan worden. Samen met de leerkracht wordt een plan opgesteld hoe het doel bereikt kan worden.

4.4.1. Zelfstandig werken

In het Daltononderwijs wordt veel aandacht besteed aan een grote mate van zelfstandigheid. Een manier om dit te stimuleren is het werken met uitgestelde aandacht. Dit stimuleert de leerlingen om eerst zelf te gaan zoeken naar een oplossing voor een probleem dat zich aandient of zich samen met een klasgenoot over een vraagstuk te buigen in plaats van direct het probleem bij de leerkracht neer te leggen. Ook leren ze op andere wijze aan hun informatie te komen; via klasgenoten, door het gebruik van hulpbronnen op de computer en uit boeken. Tijdens het zelfstandig werken zijn hun probleemoplossend denkvermogen en creatieve denkvermogen optimaal aan het ontwikkelen.

Wanneer de leerlingen zelfstandig kunnen werken heeft de leerkracht tijd om onder andere verlengde/extra instructies te geven, rondes te lopen en te observeren en individuele gesprekken te voeren over het taakproces.

Leerlingen willen graag zelf 'actief' en op eigen niveau en tempo bezig zijn. Het zelfstandig werken motiveert hen daarbij. Bij ons op school is zelfstandig werken vooral gericht op de inhoud van de opdracht. Het aanleren van kennis en vaardigheden heeft een hoofdaccent. Wanneer leerlingen zelfstandig willen werken zitten ze in het eigen klaslokaal of (wanneer de organisatie en omgeving dit toelaat) in de hal.

Samen werken (hulp vragen/bieden)

Tijdens zelfstandig werken mag er soms samen gewerkt worden. Er is voor ons een verschil tussen samenwerken en samen werken. Onder samen werken verstaan we dat leerlingen individueel aan een opdracht werken, maar dat ze wel rekening met elkaar houden en elkaar helpen. Rekening houden met elkaar houdt in dat je elkaar niet stoort of afleidt tijdens het werk. Dat je je verantwoordelijk voelt voor anderen, de sfeer in de groep en voor de school als geheel. Maar ook dat je elkaar helpt en het normaal vinden dat je elkaar helpt.

Tijdens zelfstandig werken mag een leerling om hulp vragen bij klasgenoten, hier zijn enkele afspraken over gemaakt:

- Je probeert eerst zelf het probleem op te lossen door bijvoorbeeld de vraag nog eens goed te lezen.
- Je vraagt hulp aan klasgenoten die hun blokje op groen hebben staan.
- Probeer bewuste keuzes te maken in wie je vraagt.
- Loop samen rustig, zonder anderen te storen, naar één van de overlegplekken in de hal, dit geldt ook voor de terugweg.
- Vraag eerst twee klasgenoten voordat je de leerkracht vraagt.
- Het stoplicht staat niet op rood.

Wanneer een leerling alles geprobeerd heeft maar het probleem niet kan oplossen, kan hij zijn blokje op vraagteken zetten en zal de leerkracht tijdens een hulpronde hulp bieden. De zelfstandigheid uit zich er dan in dat de leerling niet 'wacht' totdat de leerkracht komt helpen, maar deze tijd effectief gebruikt door bijvoorbeeld verder te gaan met de volgende opgave of met een andere taak.

4.4.2. Samenwerken

Onder samenwerken verstaan we samen aan een opdracht werken, waarbij van iedere deelnemer eenzelfde mate van betrokkenheid, verantwoordelijkheid en inzet wordt verwacht, aangezien de samenwerking tot één resultaat moet leiden.

De leerlingen werken dagelijks samen. Dit kan op eigen initiatief, of op die van de leerkracht. Om het samenwerken zoveel mogelijk te stimuleren wordt de groep bij voorkeur in groepjes gesitueerd.

Groep 1/ 2

Samenwerkvormen die in groep 1 en 2 worden gebruikt zijn: samen legpuzzels maken, werken in hoeken en werken met duo's.

In groep 1 en 2 is het samenwerken nog vooral doel en nog geen middel. Er kan sprake zijn van taakdifferentiatie. De taak ligt vooraf vast. Sociale doelstellingen staan hierbij centraal.

Aan het einde van groep 2 beheersen de leerlingen de volgende vaardigheden:

- Elkaars naam gebruiken
- Elkaar aankijken tijdens het praten
- Vriendelijk op elkaar reageren
- Elkaar gelegenheid geven om mee te doen
- Een inbreng durven hebben
- Zo duidelijk praten dat anderen je kunnen verstaan
- Meewerken aan de groepsopdracht
- Luisteren naar elkaar
- Elkaar uit laten praten
- De inbreng van een ander accepteren
- Bij je groepje blijven
- Rustig praten en werken
- Materiaal met elkaar delen
- Om de beurt praten
- Aan de taak doorwerken tot deze af is
- Vragen stellen aan elkaar
- Elkaar aanmoedigen mee te doen
- Elkaar een complimentje geven
- Hulp vragen aan een ander

Groep 3/ 4

In groep 3 en 4 worden vooral nog situaties van samen leren (de vorm en de taak) gecreëerd door de leerkracht.

Om goed te kunnen samenwerken bezitten zij aan het einde van groep 4 de volgende vaardigheden (naast de verworven vaardigheden in groep 1/ 2:

- Reageren op wat een ander zegt
- Ondersteunende opmerkingen maken
- Met alle groepsleden samenwerken
- Elkaar aanbieden iets uit te leggen
- Elkaar herinneren aan de opdracht
- Je in het standpunt van een ander verplaatsen
- Verschil van mening accepteren

Groep 5/ 6

In groep 5 worden vooral nog situaties van samen leren (de vorm en de taak) gecreëerd door de leerkracht. In groep 6 zouden zij al meer richting coöperatief leren kunnen gaan. Het gaat hierbij

om open leersituaties waarin leerlingen van en met elkaar leren en/ of een bijdrage leveren aan elkaars leerproces. Een werkvorm als expertgroepen is een mooie illustratie hiervan. Of de groep samen leert of coöperatief leert is ook afhankelijk van de groep zelf. Per jaar wordt door de leerkracht bepaald in hoeverre zij kunnen samenwerken.

Om goed te kunnen samenwerken bezitten zij aan het einde van groep 6 de volgende vaardigheden (naast de verworven vaardigheden in groep 1 t/ m 4:

- Af en toe herhalen wat een ander zegt
- Elkaar vragen hardop te denken
- Elkaar helpen zonder voor te zeggen
- Het werk plannen
- Richting geven aan de uitvoering van de taak
- Af en toe de voortgang samenvatten
- Op een vriendelijke manier zeggen dat je het ergens niet mee eens bent

Groep 7/ 8

De mate en niveau van samenwerken binnen de groep is nu afhankelijk van de aangeboden leerstijlen in de vorige groepen en de chemie binnen de groep.

Het streven in groep 7 en 8 is om interactief afhankelijk te kunnen leren. Hier is sprake van interactief, wederzijds en afhankelijk leren in groepen. De leerlingen nemen zelf initiatief om samen te werken. Ze zijn op de hoogte van elkaars expertise en willen elkaars kwaliteiten inzetten om in een gezamenlijk leerproces tot een gemeenschappelijk leerproduct te komen.

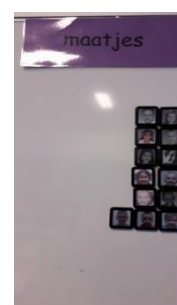
Om goed te kunnen samenwerken bezitten zij aan het einde van groep 8 de volgende vaardigheden (naast de verworven vaardigheden in groep 1 t/ m 6:

- Ook op langere termijn een goede relatie behouden
- Overeenstemming met elkaar bereiken
- Kritiek formuleren op ideeën, niet op personen
- Met elkaar problemen oplossen
- Verschillende ideeën integreren
- Ideeën verder uitbouwen
- De groep stimuleren/ motiveren

4.4.2.1. Maatjes

Doel

Didactisch samenwerken: leerlingen helpen elkaar bij het verwerken van de leerstof
Sociaal samenwerken: bij deze uitgangsvorm is respect een kernbegrip. De leerlingen leren op deze manier dat ze niet met iedereen bevriend hoeven te zijn om toch goed samen te kunnen werken. Het werken met een "vast" maatje is hier een middel voor.

Werkwijze

Alle klassen gebruiken het maatjessysteem. Elke week krijgt ieder kind een ander maatje. Je bent alleen een maatje met een klasgenoot uit je eigen groep. Bij kleine groepen kan hiervan afgeweken worden. Met je maatje maak je de samenwerkopdrachten van je weektaak.

Om te zien wie je maatje deze week is, hangen we de foto's van de maatjes met een magneetje naast elkaar .

Een samenwerkopdracht geef je op de taak aan met een S achter de taak. S* is dan vanzelfsprekend een samenwerkopdracht die eerst nog moet worden uitgelegd.

Samenwerken staat minimaal 1 keer per week op de dag- of weektaak.

4.4.2.2. Coöperatieve werkvormen

Coöperatief leren is niet hetzelfde als samenwerken. Coöperatief leren houdt in dat er op een gestructureerde manier wordt samengewerkt. De volgende 5 basisprincipes zijn in meer of mindere mate voorwaardelijk om tot coöperatief leren te komen:

- **Positieve wederzijdse afhankelijk:** de leerlingen gaan op een positieve manier met elkaar om. Ze hebben een gezamenlijk doel waarbij ze hetzelfde willen bereiken. Alle leerlingen zijn gelijk ten opzichte van elkaar en levert zijn/haar eigen bijdrage.
- **Individuele verantwoordelijkheid:** doordat iedereen een eigen bijdrage levert motiveert dit leerlingen tot actief deelnemen aan het groepsproces.
- **Directe en gelijktijdige interactie:** de leerlingen overleggen met elkaar, helpen elkaar en steunen elkaar tijdens het samenwerken. Ze ervaren samen dingen en wisselen dit met elkaar uit.
- **Gelijkwaardige deelname:** door een taakverdeling te maken creëer je een planning, zodat iedere leerlingen een even groot aandeel levert binnen een groepje.
- **Sociale vaardigheden:** om te kunnen samenwerken moeten de leerlingen sociale vaardigheden beheersen. Voorbeelden hiervan zijn: communiceren, actief naar elkaar luisteren, eigen inbreng hebben, hulp bieden, vragen stellen en reflecteren. De leerkracht moet hier aandacht aan besteden, zodat dit aangeleerd kan worden.

Coöperatieve werkvormen kunnen in verschillende vormen, bij verschillende vakken en op verschillende momenten worden ingezet. De leerkracht neemt hier zelf initiatieven in, maar we hebben ook een aantal vaste afspraken over wanneer er verplicht een coöperatieve werkvorm moet worden ingezet. Dit vindt vooral tijdens de EDI-instructie plaats.

In elk lokaal zijn de te gebruiken coöperatieve werkvormen zichtbaar. Er wordt (voorlopig) een keuze gemaakt uit:

- binnen buiten kring
- denker-schrijver
- flitskaart ster
- gedachten notities
- genummerde koppen
- lees vraag
- luister goed
- plaatjes
- tafelrondje tweetal
- tafelrondje
- team interview
- tweegesprek reis
- tweegesprek tijd
- tweegesprek
- tweepraat vragen
- denken - doen - uitwisselen
- mix en koppel

4.4.2.3. Groep doorbrekend (samen) werken

Wij vinden het belangrijk dat er niet alleen wordt samengewerkt met klasgenoten, maar ook met leerlingen uit verschillende jaargroepen. Leerlingen uit hogere groepen kunnen de leerlingen uit lagere groepen helpen (en soms ook andersom). Ook kunnen ze zowel 'omhoog als omlaag' meedoen met een ander niveau. Niet alleen op cognitief vlak, maar ook op sociaal vlak. De leerlingen leren van de interactie met elkaar, verbeteren hun leerprestaties en leren van elkaar. We hebben daarom een aantal activiteiten waarbij de jaargroepen worden doorbroken. Op cognitief vlak doen we dit middels maatjeslezen en op sociaal vlak met expressie en met festiviteiten.

4.5. Werkplekken

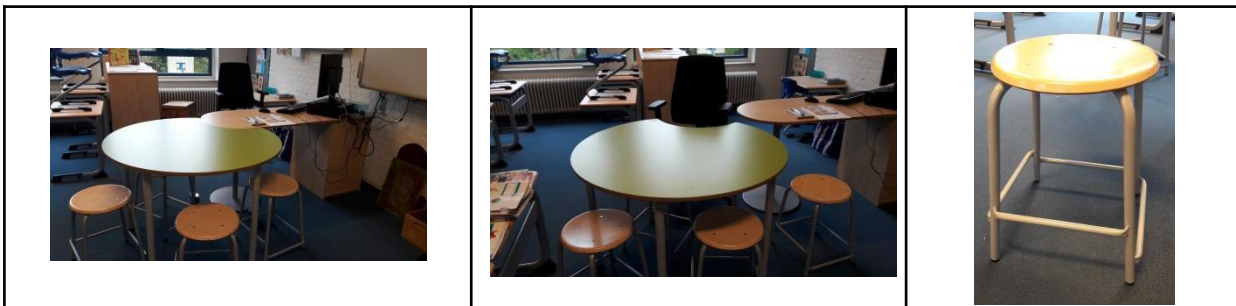
Op Daltonschool Rhenen zijn verschillende werkplekken gesitueerd. Leerlingen krijgen de vrijheid om zelf een keuze te maken voor een werkplek. De leerkracht geeft hen het vertrouwen om buiten de groep te werken. Wanneer een leerling minder goed met deze vrijheid kan omgaan, wordt alleen binnen de groep gewerkt.

4.5.1. Klaslokaal

In het eigen klaslokaal heeft elke leerling vanaf groep 3 een 'eigen tafel' met 2 laatjes waarin de spullen worden bewaard. Dit is tevens hun klassikale instructie plek. In principe is de werkplek in de klas een stilteplek (zelfstandig werken), tenzij de leerkracht anders bepaalt.

Achterin iedere klas hebben we gekozen voor hoge kasten, zodat we in de klas meer ruimte hebben om te werken. In de hoge kast hebben we open kastruimte, zodat materialen makkelijk toegankelijk zijn voor leerlingen, dichte kasten, voor materialen die niet elke dag nodig zijn, lades waar ook makkelijk iedereen bij kan en speciale werkhoeken. Deze kunnen ingezet worden om zelfstandig te werken of voor speciale themahoeken.

In de klas (groep 3 t/m 8) hebben we slechts één losse kast. Dat is de kast met keuzewerk. Deze kast is per leerdoel verdeeld, zodat leerlingen specifiek kunnen kiezen wat ze willen leren met het keuzewerk.

De werkplek van de leerkracht is ook multifunctioneel. Daar staat de computer op met bediening van het digibord. Aan het bureau zit een losse instructietafel. Als deze aangeschoven is, kunnen daar kinderen begeleid door de leerkracht werken. Als deze losgeschoven wordt, kan de leerkracht in de inham plaatsnemen en zo meerdere kinderen van dichtbij helpen. De krukken aan de instructietafel kun je draaien om zo een voetstep op goede hoogte aan te passen.

4.6. Reflectie en rapportage

We willen dat leerlingen zich eigenaar voelen van hun eigen leerproces. Om dit te bewerkstelligen moeten we de leerlingen leren om te reflecteren. We stimuleren ze om te reflecteren op het eigen handelen en daar conclusies uit te trekken voor een volgende taakperiode. Ook bij de rapportage en de bijbehorende gesprekken proberen we de leerlingen zoveel mogelijk te betrekken, dit zijn ook waardevolle reflectiemomenten.

Werkwijze:

- Kinderen en leerkrachten komen gezamenlijk tot afspraken en reflecteren deze na uitvoering.
- De leerlingenraad wordt ingezet om met kinderen te reflecteren.

- Reflecteren wordt situatieafhankelijk ingezet.
- De leerkracht bepaalt de vorm van reflecteren.
- De frequentie van reflecteren wordt niet geregistreerd.
- Op de weektaak wordt gereflecteerd d.m.v. smileys.

materialen die we bijvoorbeeld inzetten om te reflecteren

Groep 1/ 2 gebruikt een reflectiemetertje met 3 smileys.

Groep 3/ 4 Wolkje, zonnetje: op een hanger voor om je nek staat aan de ene kant een wolkje en aan de andere kant een zonnetje afgebeeld. De zon kan je voorhangen als iets positief is, het wolkje als iets negatief is. Deze hangers zijn voor op vele manieren te gebruiken om te reflecteren. Je kan ze als een soort gevoelsmeter gebruiken, je kan ermee controleren of ze je hebben begrepen, je kan een goed/foutspelletje doen.

Reflectierups:

Met deze rups kunnen kinderen zichzelf beoordelen. Ze kunnen vertellen hoe goed zij hebben gewerkt, hoe het buitenspelen ging enzovoort. Als kinderen zichzelf een 6 geven kun je daarna vragen wat ze kunnen doen om het de volgende keer een 7 of 8 te maken.

Groep 5/ 6 laat met een duimpje omhoog zien of ze de opdracht hebben begrepen.

Groep 7/ 8 gebruikt een thermometer met de kleuren: rood, groen, oranje.

4.6.2. Kind-oudergesprekken

Waarom voeren we kind-oudergesprekken?

Het kind-oudergesprek is een gesprek van 10 minuten waarbij de leerling, ouder(s) en leerkracht(en) aanwezig zijn. Het hoofddoel van dit gesprek is reflecteren op het leerproces en leervorderingen. Wij hebben met het voeren van kind-oudergesprekken nog een doel. Wij vinden het belangrijk om wederzijds vertrouwen, openheid en een goede samenwerking te realiseren met ouders. We bewerkstelligen met deze gesprekken minstens drie persoonlijke contactmomenten per jaar.

We zijn gestart met de kind-oudergesprekken omdat we de leerling zoveel mogelijk willen betrekken bij het eigen leerproces. Het reflecteren op dit leerproces helpt de leerling om effectiever te leren en de leerstof beter te onthouden. Daarnaast is het verkrijgen van zelfkennis ook een belangrijk doel van het reflecteren. Wie zichzelf kent, weet waar zijn sterke en zwakke punten liggen, leert makkelijker van eigen fouten en kan hierdoor beter samenwerken met anderen. Kortom, deze gesprekken bieden veel mogelijkheden om leerlingen inzicht te geven in hun eigen kunnen en daar vervolgens aan te werken.

Hoe voeren we kind-oudergesprekken?

We voeren minimaal 3 kind-oudergesprekken per jaar:

- Startgesprek (+/- september)
- Voortgangsgesprek (+/- november)
- Rapportgesprek (+/- februari)
- Eindgesprek (+/- juli)

Tijdens het gesprek

De leerkracht initieert het gesprek en de leerling vult aan.

Opbouw van het gesprek:

1. Openen gesprek, geruststellen en welbevinden op school bespreken.
2. Terugkoppeling gestelde doelen in het vorige gesprek.
3. Wat gaat goed op gebied van Dalton, gedrag en (huis)werkhouding?
4. Wat gaat goed, kijkend naar de cijferlijst en ontwikkelingslijnen?
5. Wat wil je graag verbeteren (op dezelfde punten als bij 3 en 4)?
6. Nieuwe doelen formuleren en hier afspraken over maken.
7. Gesprek afsluiten, ruimte geven voor vragen.

In een gesprek kan en mag er altijd afgeweken worden van deze opbouw. Het kan voorkomen dat er gespreksonderwerpen worden aangedragen die een hogere prioriteit hebben. De leerling is immers eigenaar van het gesprek. In overleg met de leerkracht kan er altijd een tweede gesprek gepland worden. Zo niet, dan kan de leerkracht de gesprekspunten alleen met de leerling bespreken.

Tijdens het startgesprek wordt het leerproces gereflecteerd, niet de leervorderingen. Er zijn nog te weinig gegevens bekend om hier een betrouwbare reflectie op los te laten.

De leerlingen van groep 1 en 2 zijn alleen bij het startgesprek aanwezig.

Na het gesprek

Er wordt regelmatig met de leerling geëvalueerd op de gestelde doelen en deze worden zo nodig bijgesteld. Het volgende kind-oudergesprek start altijd met een (korte) terugkoppeling naar de gestelde doelen.

Groep 8:

De focus ligt tijdens de gesprekken in groep 8, naast op de huidige ontwikkeling van de leerling, ook op de uitstroom naar het voortgezet onderwijs. Tijdens het voortgangsgesprek in november, krijgen de leerlingen hun voorlopig advies. Op basis van dit advies kunnen leerlingen met hun ouders zich gaan oriënteren op geschikte middelbare scholen.

Tijdens het rapportgesprek in februari volgt het definitieve schooladvies, tijdens het gesprek wordt het advies onderbouwd. De leerkracht bespreekt het onderwijskundig rapport (OKR), dit is het dossier dat gedeeld wordt met de middelbare school. Ook bespreekt de leerkracht waar de komende maanden nog op ingezet gaat worden, om de overgang van basisonderwijs naar middelbaar onderwijs zo soepel mogelijk te laten verlopen. Met het definitieve advies op zak, kunnen leerlingen zich aanmelden op de middelbare school naar keuze.

5 Informatie

5.1. Nieuwe ouders

Dat onze school een Daltonschool is, dragen we uit naar ouders/verzorgers en leerlingen. Aangezien dat in de praktijk ons Daltononderwijs het best gevoeld wordt, worden nieuwe ouders/verzorgers op school uitgenodigd, om naast informatie, een eerste indruk van onze werkwijze op te doen.

Nadat ouders van leerlingen uit de onderbouw hun kind hebben aangemeld, ontvangen ze de schoolgids en het informatieboekje van de instroomgroep. In dit boekje staat informatie beschreven over het onderwijs op onze school die specifiek geldt voor de onderbouw. Er is ook een intake met de Intern Begeleider en de groepsleerkracht. De leerling mag vijf ochtenden wennen.

5.2. Schoolplan

In ons schoolplan staat beschreven welke ontwikkelingen we in willen zetten, waarom, hoe, wanneer en met wie. Uitgangspunten hiervoor zijn de schoolevaluatie, de opbrengst van de kwaliteitszorginstrumenten en visie en doelen van de school. Daarnaast een concrete uitwerking van het verwoorde beleid in een vierjaren planning op hoofdlijnen aangevuld met specifiekere jaarplanning. Het schoolplan is vooral bedoeld om houvast te bieden bij de te maken beleidskeuzes: het tot stand brengen van de continuïteit gedurende de beleidsperiode. Het is de basis voor de invulling van de jaarplanning en de te bereiken einddoelen in deze schoolplanperiode. Tevens is het schoolplan één van de belangrijkste middelen om verantwoording af te leggen aan het bevoegd gezag en aan de onderwijsinspectie. Het schoolplan is te vinden op de website.

5.3. Schoolgids

In onze schoolgids staat beschreven waar wij als school voor staan, welke kijk wij op leerlingen hebben en hoe wij dit realiseren. De gids is bedoeld om een algemene indruk van onze school te krijgen. Jaarlijks ontvangen ouders een bijlage met de actuele gegevens mb.t. klassenbezetting, vakanties, e.a. De gids wordt eenmalig uitgereikt aan ouders wanneer een kind wordt aangemeld op Daltonschool Elst. Daarnaast blijft er een digitale versie beschikbaar op de website.

5.4. Nieuwsbrief

Eens per drie weken verschijnt de algemene nieuwsbrief die ouders op de hoogte stelt van de meest actuele informatie.

Middels deze brief worden ouders ook meegenomen in de(Dalton)ontwikkelingen die plaatsvinden. Verder verschijnen er ook regelmatig groep gebonden nieuwsbrieven.

5.5. Website

Op onze website, www.Daltonrhenen-elst.nl, staat de meeste informatie over onze school vermeld. Naast deze informatie kunnen de informatiemiddelen die hierboven staan beschreven gedownload worden via deze website.

6. Leerlingenraad

6.1 Wat zijn de taken en bevoegdheden van de leerlingenraad?

De leerlingenraad brengt problemen / opmerkingen en ideeën over het onderwijs op Daltonschool Elst in. Dit kan gaan over het vervangen van een lekke bal tot bijvoorbeeld meer geschiedenislessen. Kortom: de leerlingenraad vertegenwoordigt alle leerlingen uit de midden- en bovenbouw.

De leerlingenraad luistert goed naar wat er speelt en waar grote problemen en kansen liggen. De leerlingenraad probeert ook met oplossingen te komen i.p.v. alleen de problemen naar voren te brengen. Leerkrachten kunnen agendapunten indienen als; "evaluatie kamp", "Welk speelgoed zullen we aanschaffen voor op het plein?" en "Wat is leuk om voor Moederdag te doen?".

6.2 Hoe worden deze leerlingen gekozen?

In groep 5 t/m 8 worden verkiezingen gehouden. Alle leerlingen die in de leerlingenraad willen, mogen zich aanmelden. Zij stellen zich voor en leggen uit waarom zij in de leerlingenraad willen. De leerlingen kiezen een winnaar uit elke jaargroep. Iedere leerling kan maximaal 1 keer in zijn/haar schoolloopbaan deel uitmaken van de leerlingenraad.

6.3 Verloop van de vergaderingen en wie is erbij?

Bij iedere vergadering is een leerkracht aanwezig. Het woord ligt vooral bij de leerlingen. De leerlingen uit de leerlingenraad dragen zorg voor de agendapunten. Dit doen ze door een inventarisatie te maken vanuit de klas.

6.4 Functie van de leerlingenraad

De leerlingenraad geeft alle leerlingen van de midden en bovenbouw de mogelijkheid om zich uit te spreken over alles wat betrekking heeft op deze leerlingen, waaronder omgeving van de school, buitenschoolse activiteiten en zaken die met de sfeer op school hebben te maken. Door middel van de leerlingenraad kunnen voorstellen van de leerlingen in de bovenbouw bespreekbaar worden gemaakt. Dit wordt vervolgens met alle leerlingenvertegenwoordigers overlegd tijdens de leerlingenraadvergaderingen en er wordt bij besluitvorming democratisch beslist. Deze beslissingen kunnen als adviezen naar buiten worden gebracht richting directeur, leerkrachten en ouders. De adviezen worden daarbij wel eerst door de begeleider beoordeeld. Vragen/ideeën van de leerlingenraad kunnen besproken worden en teamleden kunnen punten aangeven voor de vergaderingen. Ook op teamvergaderingen kan de leerlingenraad een plaats krijgen.

7. Daltononderwijs in ontwikkeling op Daltonschoon Rhenen-Elst

De ontwikkelingen binnen het onderwijs gaan snel. Ook het Daltononderwijs is zeer dynamisch en altijd in ontwikkeling. In dit hoofdstuk staat beschreven wie er verantwoordelijk zijn voor bepaalde ontwikkelingen en hoe het gewaarborgd wordt.

7.1. Daltonleerkracht

Het zijn van een Daltonleerkracht mag niet als vanzelfsprekend worden ervaren. Daltononderwijs stelt hoge eisen aan de leerkracht. Daarom vinden we het belangrijk dat elke leerkracht op Daltonschoon Elst in het bezit is van het certificaat 'Daltonleerkracht'. Voor nieuwe collega's geldt de verplichting dat ze na aanstelling een Daltonschooling volgen.

Een Daltonleerkracht moet voldoen aan een aantal specifieke competenties die voor een goede Daltonleerkracht onmisbaar en kenmerkend zijn.

De kernkwaliteiten van een Daltonleerkracht zijn:

- **Betrokken:**

Een goede leerkracht is betrokken bij zijn leerlingen. Dat betekent dat hij elke leerling persoonlijke, positieve aandacht geeft. Dit zorgt voor een toename van het zelfvertrouwen van de leerling.

Tegelijkertijd beïnvloedt deze aandacht de relatie tussen de leerkracht en de leerling op positieve wijze, waardoor het onderwijs en de sfeer in de klas versterkt worden.

Een goede leerkracht zoekt de samenwerking met ouders daar waar dat nodig is en omgekeerd.

Ouders en leerkracht hebben namelijk hetzelfde doel: het kind begeleiden in de ontwikkeling.

Een goede leerkracht zorgt voor betrokkenheid van leerlingen bij de les, waardoor de leerling een actieve leerhouding ontwikkelt en het eigenaarschap van het kind gestimuleerd wordt.

- **Vertrouwen:**

Een goede leerkracht geeft blijk van vertrouwen in de leerlingen. We geloven erin dat leerlingen willen leren, dat ze goede keuzes kunnen maken, dat ze kunnen samenwerken en organiseren.

Een goede leerkracht streeft naar een positieve samenwerking tussen ouders als ervaringsdeskundigen van hun kind en de leerkracht als onderwijsprofessional die het kind als leerling het beste kent. Dit stimuleert de ontwikkeling van de leerling. We zijn ervan overtuigd dat we de ontwikkeling van de leerling op positieve wijze ondersteunen als we vertrouwen op elkaars deskundigheid.

- Open:

Open kent veel mogelijke vormen, zoals openheid, openbaar, openhartig en openstellen.

Een goede leerkracht staat open voor elke leerling, diens eigenheid en de daarbij behorende eigen ontwikkeling. Zo houden we daar waar mogelijk rekening met de achtergrond en leefwereld van de leerling. Op die manier krijgt de leerling het (zelf)vertrouwen om de wereld met een open houding tegemoet te treden.

Een goede leerkracht zoekt verbinding met de ouders door met een open houding wederzijdse verwachtingen uit te spreken. Zo worden eventuele zorgen tijdig en eerlijk gedeeld, maar krijgen ook positieve ontwikkelingen ruimschoots de aandacht.

- Gedreven:

Een goede leerkracht is gedreven om het beste uit de leerling naar boven te halen. Dit wordt gekenmerkt door de focus op de ontwikkeling hoog in het vaandel te houden en altijd te streven naar het bieden van het beste onderwijs.

Als team leren we van en met elkaar. We beschikken over een onderzoekende houding en willen ons van daaruit scholen om de nieuwste ontwikkelingen te kunnen (laten) toepassen. De positief-kritische houding die daaraan ten grondslag ligt, maakt dat alleen de vernieuwingen die we als meerwaarde voor onze onderwijskwaliteit beschouwen een plaats krijgen binnen onze school. We inspireren elkaar om innovatief te zijn en het lef te tonen nieuwe inzichten in praktijk te brengen. Ook wij leren voor het leven.

Ons gedreven team met LEF leidt de leerling op tot een mens met LEF!

7.2. Daltoncoördinator

De Daltoncoördinator is de eerst aanspreekbare persoon voor alle zaken die betrekking hebben op Dalton. Daarbij valt te denken aan doorgaande lijnen voor samenwerken, zelfstandigheid, vrijheid/verantwoordelijkheid, effectiviteit/doelmatigheid en reflectie (klassenmanagement, rapporten).

De Daltoncoördinator zorgt samen met de directie voor de organisatorische aansturing van alle Daltonaspecten, welke het functioneren van de school aangaan en verbeteren. Tevens draagt de Daltoncoördinator mede zorg voor de pedagogische en onderwijsinhoudelijke voortgang ten aanzien van de onderlinge afstemming tussen alle groepen.

Positie in de organisatie:

De taak van de Daltoncoördinator wordt, bij goed functioneren, aangegaan voor een tijdsduur van minimaal 3 jaar. De Daltoncoördinator wordt aangestuurd door de directeur en legt periodiek verantwoordelijkheid af.

Bevoegdheden en taken:

Bewaken van het Daltongedachtengoed en het borgen hiervan.

De Daltoncoördinator ontwikkelt en borgt de Daltonkwaliteit en -kenmerken van het onderwijs; de doorgaande lijnen binnen de school, ook bij wisselingen van personeel. De Daltoncoördinator schrijft samen met het management en input van het team het Daltonboek en evalueert dit minimaal 1 keer per jaar.

De Daltoncoördinator stelt samen met directie en input van teamleden het DOP (Daltonontwikkelplan op en evalueert aan het einde van ieder schooljaar het jaarplan (DOP) en herzielt samen met de directie eventueel het jaarplan (DOP) voor de komende jaren.

De Daltoncoördinator bereidt in samenspraak met de directie de Daltonvisitatie voor.

Daltonontwikkeling

De Daltoncoördinator onderhoudt contact met regioafdeling Midden-Nederland, de Nederlandse Daltonvereniging en bezoekt de bijeenkomsten.

De Daltoncoördinator ontplooit initiatieven om samen met de directie verbeterdoelen vast te stellen, onder andere naar aanleiding van de visitatieadviezen, maar ook op basis van nieuwe inzichten in de literatuur en nieuwe ontwikkelingen elders en bereidt deze mede voor.

Coachen/begeleiden collega's

De Daltoncoördinator begeleidt, coacht en enthousiasmeert (nieuwe) collega's. De Daltoncoördinator brengt klassenbezoeken en voert klassenconsultaties uit d.m.v. een kijkwijzer.

Nieuwe kennis in het team brengen

De Daltoncoördinator brengt nieuwe kennis in het team in, onderzoekt welke scholingen voor het team wenselijk zijn.

De Daltoncoördinator draagt zorg voor Dalton-agendapunten.

7.3. Borging

“Door verschillen te delen, vermenigvuldigt de kwaliteit”. (Parkhurst)

Wij vinden het belangrijk dat de kwaliteit van ons Daltononderwijs gewaarborgd wordt. Dit doen wij door ons planmatig te ontwikkelen. Jaarlijks wordt een Daltonontwikkelplan (DOP) opgesteld. We werken daarbij met een meerjarenplanning die synchroon loopt met de schoolplanperiode. Deze ontwikkelingen borgen we in ons Dalton(werk)boek en via de website en in de externe nieuwsbrieven houden we ouders en belangstellenden hiervan op de hoogte.

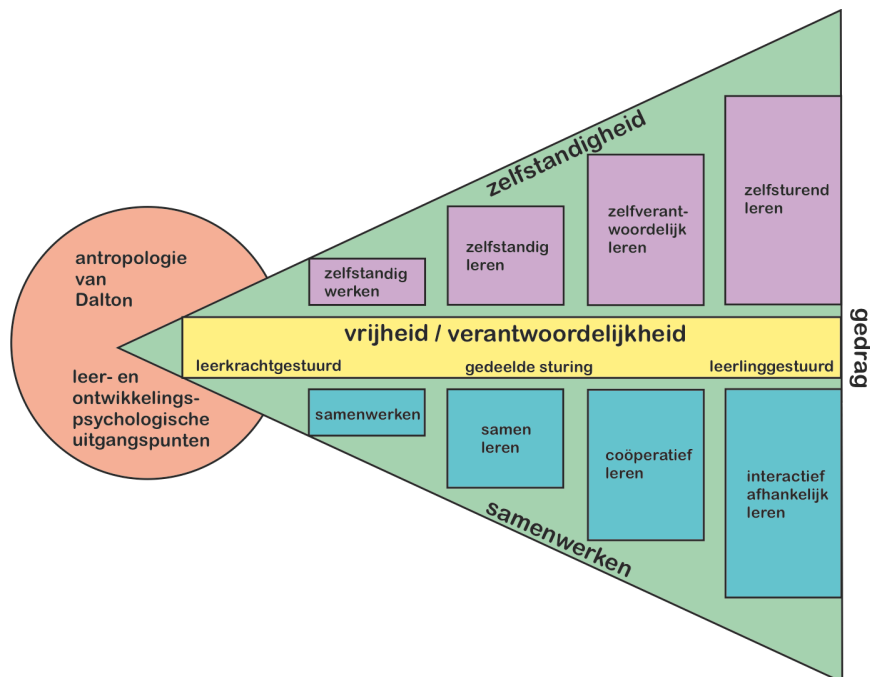
In principe is de Daltoncoördinator samen met de directie verantwoordelijk voor de (waar)borging van alle zaken die betrekking hebben op Dalton. De Daltoncoördinator onderhoudt contact met de Nederlandse Dalton Vereniging en bezoekt de bijeenkomsten. Samen met de directie ontplooit hij initiatieven om verbeterdoelen vast te stellen, maar ook voor de organisatorische aansturing van alle Daltonaspecten, welke het functioneren van de school aangaan en verbeteren.

Wij vinden het zeer belangrijk om Dalton in beweging te houden. Daarom is *'het Dalton(werk)boek structureel aanvullen, aanpassen, levend en gewaarborgd houden binnen het team'* één van onze speerpunten.

7.4 Voortgang en aanbevelingen visitatie

De conclusie uit de (k)ijkwijzer is dat het Daltononderwijs op Daltonschool Rhenen/ Elst op het gebied van zelfstandigheid, samenwerken en vrijheid/verantwoordelijkheid vooral leerkrachtgestuurd en gedeeld gestuurd met nadruk op de docent is.

We willen ons meer ontwikkelen naar gedeeld gestuurd met nadruk op de leerling en leerlinggestuurd. Daarom is de afgelopen schooljaren meer gekeken naar de ik-doelen. Deze hebben meer een verdieping gehad. Het heeft zelf geresulteerd tot het ontwikkelen en inzetten van een doelenmap.

Verder is instructie effectiever geworden en hebben we beter in beeld wat elke leerling nodig heeft en met welke doelen ze aan de slag kunnen door o.a. toets- en observatiegegevens goed te analyseren.

Daarnaast maken coöperatieve werkvormen nu deel uit van ons onderwijs.

De aanbevelingen uit het visitatiebezoek van 2017 waren:

- Aanbeveling 1:
Neem de eerste twee aanbevelingen van de vorige keer nogmaals onder de loep. Behoud het goede en bouw verder uit naar nog meer eigenaarschap van de leerling over zijn leerproces:
 1. Schenk vertrouwen aan je leerling, geef hem meer ruimte voor eigen inbreng. Zet de stap naar minder leerkracht-gebonden en meer leerling-gestuurd.
 2. Neem de leerling mee in het Daltonproces, hij moet dit kunnen verwoorden om het meer eigen te maken.
- Aanbeveling 2:
Werk voort aan het net ingezette proces van ik-doelen. Kijk daarbij kritisch wat kan en hoe ver jullie willen gaan; maak keuzes. Zorg daarbij voor een doorgaande lijn.
-

In dit Dalton(werk)boek is terug te vinden dat de aanbevelingen grotendeels gerealiseerd zijn.

7.5 Dalton ontwikkelplan (DOP) en meerjarenplanning

Elke schoolplanperiode zorgen we voor een meerjarenplanning op Daltongebied. Elk schooljaar is Dalton een van onze ontwikkel onderwerpen. Deze worden jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld in een jaarplan (DOP).

7.5.1 DOP

Schooljaar 2022-2023 Dalton: Afgelopen schooljaar is er gewerkt aan het herziene vernieuwde Daltonboek. Dit is opnieuw vormgegeven en de inhoud is waar nodig aangepast.

Er is aandacht geweest voor het werken met eigen doelen d.m.v. leerlingprofielen en doelen muren. Op het programma stond ook het rapport. Dit doel en de werkgroep is door omstandigheden uitgesteld. Tijdens de tussentijdse evaluatie van het jaarplan bleek ons doel niet haalbaar. We hebben dit naar het nieuwe schooljaar verplaatst.

DOP 2023-2024 en tussenevaluatie

Omschrijving en doel	Wie en wat?	Uitvoering/evaluatie tot maart 2024	Eindconclusie-ontwikkeling juli 2024
Doel: Alle leerkrachten zijn op de hoogte van het Daltonplan en kennen de werkwijze. Een Dalton Kwaliteitskaart is gemaakt ter ondersteuning om de afspraken snel te kunnen vinden	Daltoncoördinatoren in samenwerking met de directie, zorgen voor de de overdracht en de presentatie in de teams.	Maart: Het Daltonplan is definitief. Besproken met beide teams. Besproken met de MR De Kwaliteitskaart is gemaakt en gepresenteerd in de teams.	
Doel: Periode 2 en 3 en 4 staan in het teken van Dalton Ontwikkeling en doorgaande lijn. Tijdens deze periodes is er collegiale consultatie en staan de bordsessies in het teken van Dalton.	Daltoncoördinator - groepsbezoeken met kijkwijzer. Team - Collegiale consultatie Leerkrachten kiezen zelf periodedoelen waaraan ze gaan werken in de groep.	Daltoncoördinator - groepsbezoeken met kijkwijzer en terugkoppeling is gerealiseerd op beide locaties. Meeste collega's hebben de andere locatie bezocht. Na de herfstvakantie tot en met de meivakantie. Bordsessies met Daltonontwikkeling - individuele doelen per groep.	
Scholing nieuwe collega's	vier collega's volgen de Daltonopleiding	Zij presenteren hun onderwerp Rapport en portfolio en onderzoek tijdens een beleidsvergadering . In mei 2024 wordt de opleiding afgerond.	
Rapport en portfolio Visie ontwikkelen op wat wij als school willen - onderzoek	Het huidige rapport en de ik-doelen map vinden we onvoldoende effectief. Het draagt onvoldoende bij aan eigenaarschap. Het is te veel leerkrachtgestuurd. Het is onze wens om dit meer leerlinggestuurd te maken.	We zitten nog in de fase van visievorming. Het team zit hierin nog niet op een lijn. <u>Conclusie januari 2024: Wat zouden wij willen?</u> Wij willen onderzoeken hoe wij ons 'portfolio' en welke vorm wij dit willen geven. De naam portfolio is niet perse noodzakelijk. Het moet een schooleigen	We willen dit traject zorgvuldig afronden en hebben afgesproken dat de deadline nu ligt op 31-12-2024.

		<p>vorm zijn die we zelf zo praktisch, effectief en zinvol mogelijk in kunnen zetten.</p> <p>Het gaat erom dat wij een modus vinden waarbij het kind, de ouder en de leerkracht naast de vakinhoudelijke zaken, in gesprek zijn over de ontwikkeling die kinderen doormaken op het gebied van de kernwaarden en talenten. Door het gebruik van een 'portfolio 'worden leerlingen zélf verantwoordelijk voor hun leerproces. Dit heeft een belangrijke positieve invloed op de motivatie voor het leren.</p>	
<p>CW- Doel borgen van de afgesproken werkvormen.</p>	<p>In de afgelopen hebben alle leerkrachten leren werken met EDI. Daarnaast zijn een aantal coöperatieve werkvormen die we structureel zijn gaan inzetten op schoolniveau. De Daltoncoördinatoren brengen de afspraken hierover onder de aandacht.</p>	<p>De Daltonafspraken zijn aan het begin van het schooljaar besproken en onder de aandacht gebracht.</p>	<p>Dit punt is al afgerond bij de start van het schooljaar. Alle collega's gebruiken coöperatieve werkvormen bij hun lessen.</p>

7.5.2 Meerjarenplanning

Afronding schoolplan periode 2019-2023

Schooljaar 2022 - 2023

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Daltonwerkboek borgen en bijstellen
- Scholing nieuwe collega's jaarlijks inventariseren en op reële termijn laten volgen
- Leerlingenraad
- Doorgaande lijn meer zichtbaar maken
- Rapport
- Kijkwijzer opzoeken en updaten

Schoolplanperiode 2023-2027:

Schooljaar 2023 - 2024

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Rapport
- Visitatie voorbereiden, rekening houdend met de planning, op vergaderingen tijd reserveren; verwacht in voorjaar 2024
- Leerlingenraad
- Afronding scholing collega's
- Portfolio ik-doelen - werkvorm effectiever maken; moet meer gaan leven voor leerlingen en ouders
- Collegiale consultatie structureel maken
- Coöperatieve werkvormen

Schooljaar 2024 - 2025

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Aanbevelingen visitatie uitwerken
- Wens:
 - leerlijn nakijken
 - reflectie - speerpunt van het jaar
 - collegiale consultatie
 -

Schooljaar 2025 - 2026

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Aanbevelingen visitatie
- Wens:
 - talentontwikkeling
 - vrijheid en verantwoordelijkheid - speerpunt van het jaar
 - collegiale consultatie

Schooljaar 2026 - 2027

- Daltonplan borgen en bijstellen werkwijze
- Wens:
 - talentontwikkeling
 - zelfstandigheid - speerpunt van het jaar
 - collegiale consultatie